

Fremsat den 27. februar 2019 af justitsministeren (Søren Pape Poulsen)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser

(Nedbringelse af sagsbehandlingstiden i Erstatningsnævnet m.v.)

§ 1

I lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser, jf. lovbekendtgørelse nr. 1209 af 18. november 2014, som ændret ved § 14 i lov nr. 285 af 29. marts 2017 og § 4 i lov nr. 140 af 28. februar 2018, foretages følgende ændringer:

1. I § 9 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. Der ydes erstatning og godtgørelse for krav indtil 3.500 kr., hvis forholdet er omfattet af § 1, og kravet er fremsat rettidigt, jf. § 13, medmindre det er åbenbart, at lovens øvrige betingelser ikke er opfyldt. Beløbet reguleres efter reglerne i § 15 i lov om erstatningsansvar. Erstatning og godtgørelse efter 1. pkt. er betinget af, at skadelidte fremsætter sit samlede krav vedrørende samme lovovertrædelse, i det omfang skadelidte er bekendt med kravets eksistens på tidspunktet for indgivelse af ansøgningen.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

2. Efter § 10 indsættes:

»§ 10 a. Justitsministeren kan fastsætte regler om, at ansøgning om erstatning og godtgørelse skal indgives ved anvendelse af den digitale løsning, som Civilstyrelsen stiller til rådighed (digital selvbetjening).«

3. Efter § 11 b indsættes:

»§ 11 c. Nævnet træffer ikke afgørelse, før straffesagen mod skadevolderen er afgjort ved endelig dom, eller efterforskningen er indstillet. Afgørelsen udsættes endvidere med henblik på at konstatere, om skaden dækkes fra anden side, jf. § 7, stk. 1.

Stk. 2. Uanset at betingelserne i stk. 1 ikke er opfyldt, kan nævnet træffe afgørelse, hvis forholdene taler for det.«

4. § 13, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Hvis nævnet har truffet endelig afgørelse om erstatning eller godtgørelse, kan nævnet ikke behandle yderligere krav fra samme ansøger vedrørende samme lovovertrædelse, hvis det nye krav fremsættes mere end 2 år efter, at nævnet har truffet endelig afgørelse. Hvis ansøgeren først senere indså eller burde indse eksistensen af det nye krav, regnes fristen i 1. pkt. fra dette tidspunkt. Hvis nævnet anmoder om dokumentation for et fremsat krav, og dokumentation ikke er fremsendt senest 2 år efter nævnets endelige afgørelse, kan nævnet ikke behandle kravet. 1.-3. pkt. kan fraviges, hvis der foreligger særlige grunde.«

5. I § 14 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. Nævnet kan indhente en udtalelse om spørgsmålet om fastsættelsen af méngraden og erhvervsevnetabet.«

Stk. 2 og 3 bliver herefter stk. 3 og 4.

6. Efter § 14 indsættes:

»§ 14 a. Nævnet kan få terminaladgang til de oplysninger i indkomstregisteret, der er nødvendige til brug for behandlingen af ansøgninger i medfør af denne lov.«

§ 2

Loven træder i kraft den 1. maj 2019.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Grønland med de ændringer, som de grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Lovforslagets hovedpunkter
 - 2.1. Hurtig tilkendelse af krav med en værdi på indtil 3.500 kr.
 - 2.1.1. Gældende ret
 - 2.1.2. Justitsministeriets overvejelser
 - 2.1.3. Den foreslåede ordning
 - 2.2. Indførelse af obligatorisk digital selvbetjening ved ansøgning om erstatning og godtgørelse
 - 2.2.1. Gældende ret
 - 2.2.2. Justitsministeriets overvejelser
 - 2.2.3. Den foreslåede ordning
 - 2.3. Afgørelse om erstatning, før straffesagen mod skadevolderen er afgjort ved endelig dom
 - 2.3.1. Gældende ret
 - 2.3.2. Justitsministeriets overvejelser
 - 2.3.3. Den foreslåede ordning
 - 2.4. Undersøgelse af skadevolders forsikringsforhold udskydes til regres hos politiet
 - 2.4.1. Gældende ret
 - 2.4.2. Justitsministeriets overvejelser
 - 2.4.3. Den foreslåede ordning
 - 2.5. Frist for fremsættelse af yderligere krav om erstatning eller godtgørelse
 - 2.5.1. Gældende ret
 - 2.5.2. Justitsministeriets overvejelser
 - 2.5.3. Den foreslåede ordning
 - 2.6. Udtalelse om méngrad og erhvervsevnetab
 - 2.6.1. Gældende ret
 - 2.6.2. Justitsministeriets overvejelser
 - 2.6.3. Den foreslåede ordning
 - 2.7. Indførelse af adgang til eIndkomst
 - 2.7.1. Gældende ret
 - 2.7.2. Justitsministeriets overvejelser
 - 2.7.3. Den foreslåede ordning
3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige
4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.
5. Administrative konsekvenser for borgerne

- 6. Miljømæssige konsekvenser
- 7. Forholdet til EU-retten
- 8. Hørte myndigheder og organisationer mv.
- 9. Sammenfattende skema

1. Indledning

Det følger af regeringsgrundlaget ”For et friere, rigere og mere trygt Danmark” af 27. november 2016, at regeringen ønsker at sætte fokus på ofre for forbrydelser og øge retfærdigheden for den enkelte. Regeringen har i forlængelse heraf bl.a. med retfærdighedsudspillet pr. 1. april 2018 gennemført en række tiltag, som skal sikre større retfærdighed for ofre for seksuelle overgreb. Godtgørelsesniveauet for alle seksuelle krænkelser blev i den forbindelse forhøjet markant.

Staten yder erstatning og godtgørelse til personer, der har været udsat for en straffelovsovertrædelse her i landet, uanset om gerningsmanden kan straffes for overtrædelsen. Sager om erstatning og godtgørelse fra staten behandles af Erstatningsnævnet. I det omfang der ydes erstatning eller godtgørelse, indtræder staten i skadelidtes krav mod skadevolderen.

Sagsbehandlingstiden i Erstatningsnævnet har over en længere periode været meget utilfredsstillende. Det er efter Justitsministeriets opfattelse helt afgørende for et offer for en forbrydelse, at en sag om erstatning og/eller godtgørelse behandles hurtigt, så offeret kan komme videre med sit liv.

Justitsministeriet igangsatte derfor i foråret 2018 en analyse af offererstatningssager (analysen) med henblik på en markant nedbringelse af de lange sagsbehandlingstider på området. I analysen, der blev afsluttet i oktober 2018, peges der på en række anbefalinger til, hvordan sagsbehandlingstiderne kan nedbringes til gavn for ofrene.

Lovforslaget udmønter en række af anbefalingerne og indeholder desuden – i overensstemmelse med regeringens generelle fokus på ofre – forslag, der skal medvirke til at sikre en bedre retstilstand for ofre for forbrydelser.

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. Hurtig tilkendelse af krav med en værdi på indtil 3.500 kr.

2.1.1. Gældende ret

Efter lovbekendtgørelse nr. 1209 af 18. november 2014, som ændret ved § 14 i lov nr. 285 af 29. marts 2017 og § 4 i lov nr. 140 af 28. februar 2018, om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser (offererstatningsloven) yder staten erstatning og godtgørelse for personskade, der forvoldes ved overtrædelse af bl.a. straffeloven, jf. lovens § 1. Ved afgørelser om erstatning finder dansk rets almindelige regler om skadevolderens erstatningsansvar, herunder om nedsættelse eller bortfald af erstatning på grund af skadelidtes eller afdødes medvirken til skaden eller accept af risikoen for skade, tilsvarende anvendelse, jf. § 6 a.

Der ydes som udgangspunkt ikke erstatning for tingsskade, medmindre der er tale om skade på tøj og andre personlige ejendele, herunder mindre kontantbeløb, som skadelidte havde på sig, da personskaden blev forvoldt, jf. lovens § 1, stk. 2, eller skaden forvoldes af en skadevolder anbragt på en dansk institution, jf. § 3.

Der ydes ikke erstatning, i det omfang skaden godtgøres af skadevolderen eller dækkes af forsikringsydelser eller andre ydelser, der har karakter af virkelig skadeserstatning, jf. lovens § 7, stk. 1.

Det er som udgangspunkt en betingelse for at få erstatning og godtgørelse efter offererstatningsloven, at lovovertrædelsen er anmeldt til politiet inden 72 timer, samt at der under en eventuel straffesag mod skadevolderen nedlægges påstand om erstatning, jf. § 10, stk. 1. Visse forbrydelser, herunder en lang række seksualforbrydelser, er undtaget fra kravet om anmeldelse inden 72 timer, jf. § 10, stk. 2.

Hensynet bag offererstatningsordningen er at hjælpe ofre for forbrydelser, som efter de almindelige erstatningsregler har vanskeligt ved at få erstatning fra gerningsmanden, idet gerningsmanden i de fleste tilfælde ikke er i stand til at betale erstatningen, ligesom erstatningsansvaret normalt ikke dækkes af en ansvarsforsikring, jf. bemærkninger til offererstatningsloven, jf. Folketingstidende 1975-76, tillæg A, spalte 2490.

Afgørelse om erstatning træffes af Erstatningsnævnet, jf. lovens § 11, stk. 1. Efter § 11, stk. 6, er justitsministeren bemyndiget til at fastsætte nævnets forretningsorden og regler om indgivelse af ansøgning. Bemyndigelsen er bl.a. udnyttet ved bekendtgørelse nr. 824 af 26. juni 2013 om forretningsorden for Erstatningsnævnet (forretningsordenen).

Det følger af forretningsordenens § 1, stk. 3, at nævnet består af et sekretariat, som stilles til rådighed af Justitsministeriet, jf. § 4, stk. 1. Sekretariatet sørger bl.a. for sagernes forberedelse, herunder udarbejdelse af sagsreferater med indstillinger til sagernes afgørelse, jf. § 4, stk. 2. Efter forretningsordenens § 8, stk. 1, er det sekretariatschefen eller den, sekretariatschefen bemyndiger hertil, der afgør, hvilke oplysninger der skal indhentes til brug ved sekretariatets forberedelse af sagerne, herunder om der skal indhentes sygejournaler, om skadelidte skal opfordres til at lade sig undersøge af en læge, og om der skal indhentes en udtalelse i sagen fra Arbejdsskadestyrelsen (nu Arbejdsmarkedets Erhvervssikring).

Hvis skadelidtes krav på erstatning og godtgørelse fra skadevolderen er afgjort ved dom, yder nævnet som hovedregel erstatning og godtgørelse med det beløb, som er fastsat ved dommen, jf. offererstatningslovens § 11 a, stk. 1. Det gælder dog ikke, hvis skadevolderen under sagen må anses for at have anerkendt kravet eller dets størrelse, jf. stk. 2. Det indebærer, at Erstatningsnævnet ikke er bundet af dommen i de tilfælde, hvor skadevolderen ikke gør indsigelse mod påstanden, idet dommen i så fald vil blive afsagt i overensstemmelse med skadelidtes påstand, uden at retten foretager en egentlig prøvelse af kravet, jf. side 71 i betænkning nr. 1019/1984 om retskrav på erstatning til ofre for forbrydelser.

I det omfang der ydes erstatning eller godtgørelse, indtræder staten i skadelidtes krav mod skadevolderen, jf. lovens § 17. Samtidig med sagens afgørelse sender nævnet en kopi af afgørelsen til politiet i den politikreds, hvor anmeldelsen af lovovertrædelsen har fundet sted, så vidt muligt med en vejledende indstilling om, hvorvidt der bør gøres regres mod skadevolderen, jf. forretningsordenens § 12.

En ansøgning om erstatning skal som udgangspunkt indgives til Erstatningsnævnet senest to år efter, at lovovertrædelsen er begået, medmindre der foreligger særlige grunde, jf. offererstatningslovens § 13, stk. 1. Hvis der er afsagt dom i sagen, regnes fristen fra det tidspunkt, hvor dommen er endelig, jf. stk. 2, 1. pkt. Har politiet efterforsket sagen, uden at der efterfølgende er rejst en straffesag, regnes fristen fra det tidspunkt, hvor politiet træffer afgørelse om indstilling af efterforskningen, jf. stk. 2, 2. pkt.

I sager, hvor nævnet tidligere har behandlet erstatningskrav fra en ansøger vedrørende en lovovertrædelse, kan nævnet

ikke behandle et nyt krav fra samme ansøger vedrørende samme lovovertrædelse, der fremsættes mere end 2 år efter, at ansøgeren indså eller burde indse eksistensen af dette krav, medmindre der foreligger særlige grunde, jf. stk. 3.

Efter lovens § 9 a kan en erstatning for tingsskade ikke overstige 50.000 kr. (132.000 kr. i 2018-niveau). Beløbet reguleres efter reglerne i § 15 i erstatningsansvarsloven. Der gælder ikke en tilsvarende øvre grænse for erstatning og godtgørelse for personsskade.

Endelig kan justitsministeren i medfør af lovens § 9, stk. 1, fastsætte regler om, at krav under et bestemt beløb ikke erstattes. Denne hjemmel er ikke udnyttet.

2.1.2. Justitsministeriets overvejelser

Der er i analysen peget på, at der indgives en del ansøgninger til Erstatningsnævnet, hvor der fremsættes krav med en værdi på under 3.500 kr. Disse sager behandles på samme måde som sager med større krav, og der stilles således samme krav til bl.a. dokumentation, hvilket gør sagsbehandlingstiden lang.

I analysen foreslås det derfor, at krav på under 3.500 kr. tilkendes skadelidte alene på baggrund af en vurdering af, om der er tale om erstatning og/eller godtgørelse for en personsskade som følge af en straffelovsovertrædelse begået i Danmark, jf. lovens § 1, og at kravet er fremsat rettidigt, jf. lovens § 13. Der vil således ikke skulle indhentes dokumentation for kravets størrelse, ligesom der ikke stilles krav om opfyldelse af lovens øvrige betingelser for at få erstatning og godtgørelse, herunder at forbrydelsen er anmeldt inden 72 timer, og at der skal være nedlagt påstand om erstatning i forbindelse med en eventuel straffesag.

Ifølge analysen er der i sager om erstatningskrav med en værdi på under 3.500 kr. en gennemsnitlig ventetid på 143,2 dage. Indførelse af en hurtig tilkendelse af krav med en værdi på under 3.500 kr. forventes ifølge analysen at nedbringe den gennemsnitlige ventetid med 34,7 dage pr. sag.

Efter Justitsministeriets opfattelse har det afgørende betydning for et offer for en forbrydelse, at der hurtigt træffes afgørelse om erstatning og godtgørelse, så offeret kan lægge sagen bag sig og komme videre med sit liv. Der er derfor et markant behov for at få nedbragt sagsbehandlingstiden i Erstatningsnævnet.

Heroverfor står hensynet til, at indførelse af regler om, at sagsbehandlingen, når det gælder mindre krav, alene skal sikre, at kravet er omfattet af offererstatningslovens § 1 og er fremsat rettidigt efter § 13, indebærer en risiko for, at der vil blive udbetalt erstatning og godtgørelse i sager, selv om

der efter lovens øvrige betingelser ikke er grundlag herfor. Derudover må det antages, at nogle ansøgere vil søge om erstatning og godtgørelse på op til 3.500 kr., selv om der alene ville kunne dokumenteres krav for et lavere beløb. Endelig vil den foreslåede ordning kunne begrænse statens mulighed for at opnå regres, i det omfang kravet ikke kan dokumenteres.

Det bemærkes imidlertid, at i det omfang ansøgeren har afgivet urigtige oplysninger eller fortiet omstændigheder af betydning for erstatningen, kan beløb, som er modtaget med urette, kræves tilbagebetalt, jf. offererstatningslovens § 18, stk. 1, ligesom det efter omstændighederne kan være strafbart efter f.eks. straffelovens § 163. Der kan ligeledes kræves tilbagebetaling i tilfælde af, at skaden senere godtgøres af skadevolderen eller dækkes af forsikringsydelser eller andre ydelser, der har karakter af virkelig skadeserstatning, jf. offererstatningslovens § 18, stk. 2.

Det er Justitsministeriets vurdering, at hensynet til en hurtigere sagsbehandling til gavn for ofrene vejer tungere end risikoen for, at der i nogle tilfælde udbetales erstatning og godtgørelse, som der ikke ville være grundlag for, hvis kravet skulle vurderes efter lovens almindelige betingelser.

I lyset af at forslaget om at indføre en hurtigere tilkendelse af krav med en værdi på indtil 3.500 kr. vil kunne nedbringe sagsbehandlingstiden for disse sager med næsten 25 pct., samtidig med at forslaget vil frigøre ressourcer til behandling af andre ansøgninger og dermed ligeledes nedbringe sagsbehandlingstiden generelt, bør forslaget efter Justitsministeriets opfattelse imødekommes.

Sagsbehandlingen bør således i disse sager alene fastslå, at der er tale om en personskade forvoldt ved overtrædelse af straffeloven eller lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, samt at kravet fremsættes i overensstemmelse med fristerne i offererstatningslovens § 13. Sagsbehandlingen skal derimod ikke sikre, at lovens øvrige betingelser er opfyldt, herunder politianmeldelse inden 72 timer, nedlæggelse af påstand om erstatning under en eventuel straffesag mod skadevolderen og opfyldelse af de almindelige erstatningsbetingelser.

Efter Justitsministeriets opfattelse bør der imidlertid ikke tilkendes erstatning og godtgørelse, hvis det er åbenbart, at lovens øvrige betingelser ikke er opfyldt. Det kan eksempelvis være tilfældet, hvis det af sagen fremgår, at skadelidte har udvist egen skyld i en sådan grad, at vedkommende ikke vil være berettiget til erstatning og/eller godtgørelse efter de almindelige regler.

Justitsministeriet finder, at tilkendelse af erstatning og/eller godtgørelse i disse sager bør være betinget af, at skadelidte fremsætter samtlige af sine krav vedrørende samme lovover-

trædelse, som skadelidte er bekendt med på tidspunktet for indgivelse af ansøgningen. Det bør således ikke være muligt for skadelidte at dele sit krav op i flere krav under beløbsgrænsen på 3.500 kr. for derved at undgå at skulle fremsætte dokumentation for kravet eller opfylde lovens øvrige betingelser. For så vidt angår krav, som skadelidte først senere bliver bekendt med, fordi skaden først viser sig på et senere tidspunkt, bør de almindelige frister i § 13, stk. 3, finde anvendelse.

Hvis skadelidte senere fremsætter et nyt krav, som skadelidte var bekendt med på tidspunktet for indgivelse af den første ansøgning, og som dermed skulle have været fremsat på det tidspunkt, og skadelidtes samlede krav herefter overstiger 3.500 kr., skal nævnet foretage en fuld prøvelse af hele kravet. Det skal således vurderes, om lovens almindelige betingelser er opfyldt for det samlede krav. Hvis det i den forbindelse viser sig, at skadelidte ikke havde krav på den udbetalte erstatning og/eller godtgørelse, kan der kræves tilbagebetaling efter reglerne i lovens § 18, stk. 1. Har den skadelidte derimod krav på yderligere erstatning og/eller godtgørelse, vil nævnet skulle udbetale differencen.

Det bemærkes, at en forvaltningsmyndighed efter forvaltningslovens § 7 i fornødent omfang skal yde vejledning og bistand til personer, der retter henvendelse om spørgsmål inden for myndighedens sagsområde. Erstatningsnævnets sekretariat vil i medfør heraf have pligt til at yde vejledning og bistand til personer, der søger om erstatning. Hvis der søges om erstatning og/eller godtgørelse for krav med en værdi indtil 3.500 kr., og det er helt åbenbart for sekretariatet, at den pågældende har yderligere krav, vil sekretariatet således have pligt til at vejlede den skadelidte herom med henblik på, at den skadelidte kan fremsætte sit fulde krav.

2.1.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås at indsætte en bestemmelse i lovens § 9, stk. 2, hvorefter der, uanset at lovens øvrige betingelser ikke er opfyldt, kan ydes erstatning for krav indtil 3.500 kr., hvis kravet er omfattet af lovens § 1 og er fremsat rettidigt efter lovens § 13.

Sagsbehandlingen vil således i disse sager skulle fastslå, at ansøger har lidt en personskade forvoldt ved overtrædelse af straffeloven eller lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning.

Det er endvidere en forudsætning, at kravet fremsættes senest 2 år efter lovovertrædelsen, medmindre der foreligger særlige grunde, jf. offererstatningslovens § 13, stk. 1. Hvis der i sagen er afsagt dom, regnes toårsfristen fra endelig dom. Hvis politiet har efterforsket sagen, uden at der efterfølgende er rejst straffesag, regnes toårsfristen fra politiets afgørelse om indstilling af efterforskningen, jf. 2. I tilfælde

af at samme ansøger senere fremsætter yderligere krav vedrørende den samme lovovertrædelse, som skadelidte ikke var bekendt med ved indgivelse af ansøgningen, og det samlede beløb herefter overstiger 3.500 kr., vil den nye ansøgning skulle behandles efter lovens almindelige regler. Yderligere krav skal ligeledes fremsættes inden for fristerne fastsat i lovens § 13.

Det forudsættes, at Erstatningsnævnet i sager, hvor der søges om erstatning og/eller godtgørelse for indtil 3.500 kr., som udgangspunkt vil yde erstatning og godtgørelse efter den foreslåede § 9, stk. 2, medmindre det er åbenbart, at skadelidte efter lovens almindelige betingelser ikke har krav herpå. Det kan eksempelvis være tilfældet, hvis skadelidtes krav må anses for bortfaldet som følge af egen skyld, jf. lovens § 6 a.

Med henblik på at sikre, at beløbet ikke stagnerer på 2019-niveau, foreslås det endvidere, at beløbet reguleres i overensstemmelse med reglerne i erstatningsansvarslovens § 15. Det indebærer, at beløbet reguleres årligt pr. 1. januar med 2,0 pct. tillagt tilpasningsprocenten for det pågældende finansår, jf. lov om en satsreguleringsprocent. Det herefter fremkomne beløb afrundes til nærmeste kronebeløb deleligt med 500. Reguleringen sker på grundlag af de gældende beløb før afrunding på reguleringstidspunktet.

Endelig foreslås det, at erstatning og godtgørelse efter pkt. 1 er betinget af, at skadelidte fremsætter sit samlede krav vedrørende samme lovovertrædelse. Formålet er at sikre, at skadelidte ikke deler sit krav op med henblik på at fremsætte flere krav under beløbsgrænsen for derved hurtigt at kunne få tilkendt erstatning og/eller godtgørelse for krav, der ikke opfylder lovens øvrige betingelser. Betingelsen gælder imidlertid alene for krav, som skadelidte er bekendt med på tidspunktet for indgivelse af ansøgningen. Krav, som skadelidte først senere bliver bekendt med, fordi skaden først viser sig på et senere tidspunkt, skal således fremsættes inden for fristerne i § 13, stk. 3. I det omfang skadelidte senere fremsætter krav, som skulle have været fremsat tidligere, skal nævnet foretage en fuld prøvelse af hele kravet, herunder af det allerede udbetalte krav. Hvis det i den forbindelse viser sig, at skadelidte ikke havde krav på den allerede udbetalte erstatning og/eller godtgørelse, kan der kræves tilbagebetaling efter reglerne i lovens § 18, stk. 1. Har den skadelidte derimod krav på yderligere erstatning og/eller godtgørelse, udbetaler nævnet differencen.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 1, og bemærkningerne hertil.

2.2. Indførelse af obligatorisk digital selvbetjening ved ansøgning om erstatning og godtgørelse

2.2.1. Gældende ret

Som anført i pkt. 2.1.1 træffes afgørelse om erstatning af Erstatningsnævnet, jf. offererstatningslovens § 11, stk. 1. Som det ligeledes fremgår, har justitsministeren ved forretningsordenen udnyttet bemyndigelsen til at fastsætte regler om indgivelse af ansøgning.

Det følger således af forretningsordenens § 5, at en ansøgning om erstatning skal indgives skriftligt enten ved udfyldelse af nævnets ansøgningsskema eller ved udarbejdelse af anden tilsvarende erstatningsansøgning med de oplysninger, som er nævnt i skemaet. Ansøgningen skal indleveres til politiet i den politikreds, hvor anmeldelsen af lovovertrædelsen har fundet sted, hvorefter politiet videregiver ansøgningen til Erstatningsnævnet med politiets relevante akter, herunder politirapporter, lægelige oplysninger, tiltalefrafald, påtaleopgivelse og lignende samt eventuel erstatningsopgørelse, jf. § 6, stk. 1, i forretningsordenen. Det er Erstatningsnævnets sekretariat, der forbereder sagerne, jf. forretningsordenens § 8, stk. 2.

2.2.2. Justitsministeriets overvejelser

Når en ansøgning om erstatning og/eller godtgørelse indgives til Erstatningsnævnet, foretager nævnets sekretariat en manuel behandling af ansøgningen ved at indtaste oplysningerne fra ansøgningen i sekretariatets sagsbehandlings-system.

I analysen peges på, at den nuværende ansøgningsproces medfører flere arbejdsgange med indtastning og ajourføring af oplysninger. Derudover modtages oplysninger fra både borgeren og anklagemyndigheden, og oplysningernes kvalitet og omfang kan variere meget. Erstatningsnævnets sekretariat bruger derfor tid på at indhente relevante og tilstrækkelige oplysninger til brug for sagens behandling. Hertil kommer, at borgerne ikke kan følge sagens gang, og sekretariatet bruger derfor tid på at orientere om status for sagerne.

Ifølge analysen vil indførelse af en digital sagsportal kunne bidrage til at sikre kvaliteten og omfanget af de oplysninger, som sendes til sekretariatet til brug for behandlingen af en sag. Derudover vil en digital løsning indebære, at borgerne i et vist omfang kan følge med i sagens forløb og herigennem kan orientere sig om deres sag.

Med henblik på at sikre en hurtigere og mere effektiv sagsbehandling bør der efter Justitsministeriets opfattelse skabes mulighed for at indføre obligatorisk brug af digital selvbe-

tjening ved indgivelse af ansøgning om erstatning og godtgørelse. Der bør således etableres en digital sagsportal som foreslået i analysen. Indførelse af en sådan digital selvbetjeningsløsning forventes at medføre, at ansøgninger om erstatning og godtgørelse i langt højere grad end i dag vil indeholde de nødvendige oplysninger, samt at borgeren på sagsportalen vil kunne få indblik i sagens forløb, hvilket samlet set vil lette administrationen hos Erstatningsnævnets sekretariat.

Indførelse af obligatorisk digital selvbetjening på dette område findes i øvrigt at være i overensstemmelse med den fælles offentlige digitaliseringsstrategi, som bl.a. indebærer, at skriftlig kommunikation mellem borgere og det offentlige som udgangspunkt skal overgå til digital kommunikation, og at det er hensigten, at digital selvbetjening skal være den primære kommunikationskanal ved indgivelse af ansøgninger og anmeldelser mv. til offentlige myndigheder.

2.2.3. Den foreslåede ordning

Et krav om obligatorisk brug af digital selvbetjening ved indgivelse af ansøgninger er en fravigelse af det almindelige forvaltningsretlige udgangspunkt om, at der er frihed for borgeren til at henvende sig til offentlige myndigheder på den måde, som borgeren ønsker, og en sådan ordning kræver derfor en klar hjemmel.

Det foreslås med lovforslagets § 1, nr. 2, at der indsættes hjemmel til, at justitsministeren kan fastsætte regler om obligatorisk brug af digital selvbetjening ved indgivelse af ansøgning om erstatning og godtgørelse. Den digitale løsning, som skal anvendes, vil skulle stilles til rådighed af Civilstyrelsen.

Den foreslåede bemyndigelse vil blive udnyttet til at fastsætte nærmere regler for brugen af den digitale selvbetjening i lighed med, hvad der kendes fra andre ordninger om obligatorisk digital selvbetjening, som er indført på forskellige forvaltningsområder. Som eksempel på sådanne ordninger henvises til lov nr. 710 af 8. juni 2018 om ændring af retsplejeloven (Vidneudelukkelse for patentrådgivere, obligatorisk digital selvbetjening ved ansøgning om fri proces m.v.).

Det forudsættes således, at der i medfør af den foreslåede bemyndigelse eksempelvis vil blive fastsat nærmere regler om, at ansøgninger, som ikke indgives ved digital selvbetjening, afvises af Erstatningsnævnet, og regler om, hvornår nævnet kan dispensere fra kravet om anvendelse af digital selvbetjening.

Reglerne om dispensation forudsættes navnlig at ville skulle tage højde for de situationer, hvor en person som følge af særlige forhold, f.eks. et fysisk eller psykisk handicap eller

manglende it-kompetencer, ikke kan eller må forventes at kunne anvende en digital selvbetjeningsløsning. Erstatningsnævnet vil skulle foretage en konkret vurdering af, om der foreligger sådanne særlige forhold i hvert enkelt tilfælde, hvor en person anmoder om dispensation. Erstatningsnævnet vil i givet fald skulle informere vedkommende om mulighederne for at indgive ansøgningen på anden vis eller om muligheden for at lade andre ansøge via fuldmagt.

Det forudsættes desuden, at der vil skulle fastsættes regler om, at Erstatningsnævnet i andre ekstraordinære situationer vil kunne beslutte at behandle en ansøgning, som ikke er indgivet via den digitale selvbetjening. Hermed sigtes til situationer, hvor det eksempelvis som følge af omstændighederne ved ansøgningen, herunder beskaffenheden eller omfanget af materialet i ansøgningen, eller Erstatningsnævnets forhold efter en konkret vurdering findes mest hensigtsmæssigt at fravige kravet om digital selvbetjening.

Endelig forudsættes det, at Civilstyrelsen i overensstemmelse med reglerne i databeskyttelsesforordningen, som trådte i kraft den 25. maj 2018, vil være forpligtet til at stille en sikker digital løsning til rådighed.

Der er ikke ved den foreslåede bemyndigelse til at fastsætte regler om obligatorisk brug af digital selvbetjening hjemmel til at fravige grundlæggende forvaltningsretlige regler eller principper om eksempelvis notatpligt, myndighedernes vejledningspligt, pligt til at oplyse en sag tilstrækkeligt, adgang til partsrepræsentation mv.

Efter forvaltningslovens § 7 skal en forvaltningsmyndighed i fornødent omfang yde vejledning og bistand til personer, der retter henvendelse om spørgsmål inden for myndighedens sagsområde. Den foreslåede bemyndigelse til at fastsætte regler om obligatorisk brug af digital selvbetjening ændrer ikke denne pligt. Erstatningsnævnets sekretariat vil således have pligt til at informere om, at ansøgninger om erstatning og godtgørelse skal indgives til Erstatningsnævnet på en bestemt måde, og til som hidtil i fornødent omfang at yde vejledning og bistand til personer, der retter henvendelse til Erstatningsnævnets sekretariat herom. Det vil i den forbindelse påhvile sekretariatet at hjælpe borgere, der ikke har mulighed for at kommunikere digitalt, herunder vejlede om mulighederne for dispensation.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 2, og bemærkningerne hertil.

2.3. Afgørelse om erstatning, før straffesagen mod skadevolderen er afgjort ved endelig dom

2.3.1. Gældende ret

Efter § 10, stk. 1, i forretningsordenen, træffer Erstatningsnævnet ikke afgørelse, før straffesagen mod skadevolderen er afgjort ved endelig dom, eller efterforskningen er indstillet. Afgørelsen udsættes endvidere med henblik på at konstatere, om skaden dækkes fra anden side, jf. lovens § 7, stk. 1. Uanset at betingelserne i forretningsordenens § 10, stk. 1, ikke er opfyldt, kan nævnet træffe afgørelse, hvis forholdene taler for det, jf. forretningsordenens § 10, stk. 2.

Som det fremgår af pkt. 2.2.1 skal en ansøgning om erstatning og godtgørelse indleveres til politiet i den politikreds, hvor anmeldelsen af lovovertrædelsen har fundet sted, hvorefter politiet videregiver ansøgningen til Erstatningsnævnet med de fornødne akter, jf. § 6, stk. 1, i forretningsordenen. Er den sag, der begrunder erstatningskravet, fortsat under behandling hos politiet, anklagemyndigheden eller ved domstolene, indsender politiet først ansøgningen til nævnet ved sagens afslutning. Sagen kan dog indsendes, inden den er færdigbehandlet hos politiet, anklagemyndigheden eller ved domstolene, hvis forholdene taler for det, jf. § 6, stk. 2.

Efter Erstatningsnævnets praksis træffer nævnet kun i sjældne tilfælde afgørelse, selv om straffesagen mod skadevolderen ikke er afgjort ved endelig dom, eller efterforskningen ikke er indstillet. Det kan eksempelvis ske, hvis gerningsmanden ikke kan findes, og der er tale om en meget alvorlig lovovertrædelse, typisk drab, hvor der af hensyn til de efterladte kan være et særligt behov for at tage stilling til erstatningskrav som for eksempel begravelsesudgifter.

Hvis der er nogen form for tvivl om, hvorvidt der foreligger en overtrædelse af straffeloven, om der foreligger objektive straffrihedsgrunde, eller om der kan være grundlag for nedsættelse af erstatningen på grund af egen skyld, vil nævnet i alle tilfælde afvente den endelige dom, uanset hvor alvorlig en forbrydelse, der er tale om.

Nævnets praksis skal ses i lyset af, at nævnet som anført i pkt. 2.1.1 i de tilfælde, hvor skadelidtes krav om erstatning og godtgørelse er afgjort ved dom, som hovedregel yder erstatning og godtgørelse i overensstemmelse med dommen, jf. offererstatningslovens § 11 a, stk. 1.

Som et eksempel på, hvornår nævnet træffer afgørelse, selv om sagen ikke er endeligt afsluttet ved domstolene, kan nævnes Erstatningsnævnets sag nr. 14-520-03889 som beskrevet i Erstatningsnævnets Årsberetning 2014, side 11. I den pågældende sag havde ansøgeren været udsat for et drabsforsøg, idet han af to skadevoldere blev stukket adskil-

lige gange med knive, hvorved han pådrog sig skader på lever, nyre og mavesæk. Da nævnet modtog ansøgningen om erstatning, var straffesagen anket til landsretten af skadevolderne med påstand om frifindelse. Der forelå således endnu ikke endelig dom i straffesagen. Nævnet fandt i sagen grundlag for at dispensere fra forretningsordenens § 10, stk. 1, i medfør af bestemmelsens stk. 2, og udbetalte erstatning, før der blev afsagt endelig dom i sagen. Nævnet lagde ved afgørelsen herom vægt på, at der – henset til ansøgers skader – ikke var tvivl om, at han havde været udsat for en overtrædelse af straffeloven, at ansøger havde været udsat for et voldsomt overfald, og at ansøger var økonomisk presset, idet han som følge af overfaldet havde været nødt til at flytte, da han var sikkerhedstruet på grund af sin vidneforklaring i retten.

Som et andet eksempel kan nævnes en sag, hvor en mand, der var mødt i retten som advokat under en samværsag, under retsmødet blev skudt og dræbt af barnets morfar. Af dødes hustru og tre børn blev i byretten hver tilkendt efterladtegodtgørelse på 130.000 kr. Erstatningsnævnet behandlede sagen i medfør af forretningsordenens § 10, stk. 2, selv om sagen var anket til landsretten, og nævnet tilkendte 100.000 kr. á conto i godtgørelse til hver af de efterladte. Både landsretten og Højesteret stadfæstede byrettens afgørelse om godtgørelse på 130.000 kr. til hver af de efterladte, og nævnet tilkendte herefter yderligere 30.000 kr. til hver, jf. nævnets sag nr. 15-520-08449, 15-520-08450, 15-520-08451 og 15-520-08452, som beskrevet i Erstatningsnævnets årsberetning 2017, side 42-43.

2.3.2. Justitsministeriets overvejelser

Som det fremgår af pkt. 2.3.1 ovenfor, anvender Erstatningsnævnet kun i sjældne tilfælde muligheden for at træffe afgørelse efter forretningsordenens § 10, stk. 2. Baggrunden herfor er bl.a., at nævnet som udgangspunkt er bundet af dommen.

Efter Justitsministeriets opfattelse er det af afgørende betydning for et offer, at der så hurtigt som muligt træffes afgørelse om og udbetales erstatning og/eller godtgørelse, så offeret kan lægge forbrydelsen bag sig og komme videre med sit liv. Det er derfor Justitsministeriets vurdering, at der kan være behov for at udvide muligheden for at træffe afgørelse om erstatning og godtgørelse, selv om straffesagen mod skadevolderen endnu ikke er afgjort ved endelig dom, eller efterforskningen ikke er indstillet. Det kan eksempelvis være tilfældet i sager, hvor lovovertrædelsen er begået af flere gerningsmænd, men hvor det kun er straffesagen mod den ene gerningsmand, der er endeligt afgjort, mens straffesagen mod den anden eller de øvrige gerningsmænd endnu ikke er endeligt afgjort. I disse tilfælde bør hensynet til offeret efter Justitsministeriets opfattelse tale for, at der træffes afgørelse om erstatning og godtgørelse, selv om straffesagen mod

samtliges gerningsmænd endnu ikke er afgjort ved endelig dom.

Erstatningsnævnet skal således foretage en konkret afvejning af, om der i det konkrete tilfælde af hensyn til offeret er grundlag for ikke at afvente den endelige dom eller indstilling af efterforskningen. Der kan i den forbindelse f.eks. lægges vægt på forbrydelsens karakter, ansøgerens alder, at ansøgeren er økonomisk trængt mv. Hvis skadelidte ved dommen tilkendes et højere beløb, end det nævnet har udbetalt, bør nævnet efterfølgende udbetale differencen, jf. også den ovenfor omtalte sag fra Erstatningsnævnet (sag nr. 15-520-08449, 15-520-08450, 15-520-08451 og 15-520-08452, som beskrevet i Erstatningsnævnets årsberetning 2017, side 42-43). Hvis nævnet tilkender skadelidte et højere beløb end det, der tilkendes skadelidte ved en efterfølgende dom, kan nævnet kun kræve tilbagebetaling, i det omfang betingelserne i offererstatningslovens § 18 er opfyldt.

2.3.3. Den foreslåede ordning

Med lovforslagets § 1, nr. 3, foreslås det at indsætte en ny bestemmelse i § 11 c, hvorefter det følger, at nævnet ikke træffer afgørelse, før straffesagen mod skadevolderen er afgjort ved endelig dom, eller efterforskningen er indstillet. Afgørelsen skal endvidere udsættes med henblik på at konstatere, om skaden dækkes fra anden side, jf. offererstatningslovens § 7, jf. nærmere herom nedenfor under pkt. 2.4. Af det foreslåede stk. 2 fremgår det, at nævnet, uanset at betingelserne i stk. 1 ikke er opfyldt, kan træffe afgørelse, hvis forholdene taler for det.

Bestemmelsen er efter sin ordlyd en videreførelse af forretningsordenens § 10. Det forudsættes imidlertid, at Erstatningsnævnet fremover i videre omfang vil anvende muligheden for at træffe afgørelse om erstatning og godtgørelse, selv om straffesagen mod skadevolderen ikke er afgjort ved endelig dom, når hensynet til offeret taler herfor.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 3, og bemærkningerne hertil.

2.4. Undersøgelse af skadevolders forsikringsforhold udsendes til regres hos politiet

2.4.1. Gældende ret

Efter offererstatningslovens § 7, stk. 1, ydes der ikke erstatning, i det omfang skaden godtgøres af skadevolderen eller dækkes af forsikringsydelse eller andre ydelser, der har karakter af virkelig skadeserstatning.

For så vidt angår første del af bestemmelsen, hvorefter skaden godtgøres af skadevolderen, er der tale om tilfælde, hvor skadelidte opnår erstatning fra skadevolderen selv, såvel som tilfælde, hvor skaden dækkes af skadevolders ansvarsforsikring, jf. side 119 i betænkning nr. 1383/2000 om revision af erstatningsansvarsloven m.v.

Det følger af forsikringsaftalelovens § 18, stk. 1, at en skadevolder ikke vil have et krav mod sit forsikringsselskab, hvis skadevolderen forsætligt har forvoldt skaden. Hvis skaden er forvoldt ved grov uagtsomhed og er dækket af en ansvarsforsikring, hæfter selskabet dog fuldt ud.

Forsikringsdækningen bortfalder imidlertid ikke i de tilfælde, hvor skadevolder er under 14 år eller på grund af sinds sygdom, åndssvaghed, forbigående sindsforvirring eller lignende tilstand har manglet evnen til at handle fornuftsmæssigt, jf. forsikringsaftalelovens § 19, stk. 1, medmindre andet fremgår udtrykkeligt af forsikringsaftalen. Det gælder ligeledes, når den skadevoldende handling foretages for at afværge skade på person eller ejendom under sådanne omstændigheder, at handlingen må anses som forsvarlig, jf. stk. 2.

Skaden kan endvidere være dækket af andre lovpligtige ansvarsforsikringer hos skadevolder, herunder en ansvarsforsikring for motorkøretøj eller hund, ligesom skaden kan være dækket af skadevolders arbejdsgivers ansvarsforsikring.

Herudover kan skaden være dækket af skadelidtes egen forsikring. Det er særligt relevant ved skader på f.eks. skadelidtes tøj mv., som ofte vil være dækket af en indboforsikring, og udgifter til f.eks. tandlægebehandling, som ofte vil være dækket af skadelidtes ulykkesforsikring, jf. side 119 i betænkning nr. 1383/2000 om revision af erstatningsansvarsloven m.v. Skadelidte er forpligtet til at søge erstatningen dækket af sin forsikring, før der søges om offererstatning fra Erstatningsnævnet. Herudover finder de almindelige udmålingsregler i erstatningsansvarsloven anvendelse, og der skal således ikke i videre omfang end efter reglerne i erstatningsansvarsloven foretages fradrag i erstatningen for ydelser, som tilfalder skadelidte i anledning af skaden, jf. side 94 i betænkning nr. 1383/2000 om revision af erstatningsansvarsloven m.v.

Som anført i pkt. 2.3.1 træffer Erstatningsnævnet ikke afgørelse, før straffesagen mod skadevolderen er afgjort ved endelig dom, eller efterforskningen er indstillet, jf. § 10, stk. 1, i forretningsordenen. Afgørelsen udsættes endvidere med henblik på at konstatere, om skaden dækkes fra anden side, jf. lovens § 7, stk. 1. Uanset at betingelserne i forretningsordenens § 10, stk. 1, ikke er opfyldt, kan nævnet træffe afgørelse, hvis forholdene taler for det, jf. forretningsordenens § 10, stk. 2.

Reglerne har i praksis den betydning, at Erstatningsnævnet ved modtagelse af nye ansøgninger forholder sig til, om den oplyste skadevolder er under 14 år, eller om der i øvrigt er oplysninger, som giver anledning til at formode, at skadevolder er omfattet af undtagelsen i forsikringsaftalelovens § 19 om forsikringsdækning ved forsætligt forvoldte skader. Hvis skadevolder er under 14 år eller må formodes at være omfattet af persongruppen omtalt i forsikringsaftalelovens § 19, anmoder nævnet som udgangspunkt politiet om at undersøge, om skadevolderen har en ansvarsforsikring. Hvis det er tilfældet, henviser nævnet den skadelidte til at rette henvendelse til skadevolders ansvarsforsikringsselskab.

Hvis det efterfølgende må lægges til grund, at skadevolderen ikke er omfattet af en forsikring, behandler nævnet sagen på ny, jf. Erstatningsnævnets beretning 2017, side 17.

2.4.2. Justitsministeriets overvejelser

Det er anført i analysen, at Erstatningsnævnet har en del sager, hvor skadevolder er omfattet af straffelovens §§ 16 eller 69, og at ventetiden i disse sager er ca. 220 dage pr. sag. Endvidere fremgår det, at det er tidskrævende at få afsøgt, om skadevolder har en forsikring, der dækker det konkrete forhold. Baggrunden herfor er, at sekretariatet ikke har direkte kontakt med skadevolder, der ikke er part i sagen, hvorfor spørgsmålet om forsikringsdækning må søges afklaret med hjælp fra bl.a. politiet. Endelig er det usædvanligt, at skadevoldere, der er omfattet af straffelovens §§ 16 eller 69, har en forsikring, der dækker den konkrete strafbare handling.

I analysen foreslås det derfor, at Erstatningsnævnet ved behandlingen af en sag ikke skal undersøge skadevolders forsikringsforhold vedrørende frivilligt tegnede private forsikringer, og at der træffes afgørelse om erstatning og godtgørelse, uden at nævnet først undersøger, om skaden kan dækkes af skadevolders forsikring i tilfælde, hvor skadevolderen er under 14 år eller er omfattet af straffelovens §§ 16 eller 69. Det foreslås samtidig, at undersøgelsen heraf i stedet skal foretages af politiet i forbindelse med, at politiet vurderer mulighederne for regres mod skadevolder efter indstilling fra Erstatningsnævnet, jf. forretningsordenens § 12.

Henset til den lange sagsbehandlingstid i sager, hvor skadevolder er under 14 år eller er omfattet af straffelovens §§ 16 eller 69, samt at skadevolderen i en del af disse tilfælde sjældent vil være dækket af en forsikring, er det Justitsministeriets opfattelse, at hensynet til en hurtigere sagsbehandling til gavn for offeret taler for, at Erstatningsnævnet ikke skal udsætte sagens afgørelse for at afsøge skadevolders forsikringsforhold. Erstatningsnævnet bør således træffe afgørelse om erstatning og godtgørelse uden først at have konstateret, om skaden i sådanne tilfælde kan dækkes af skadevolders forsikring.

For så vidt angår skadevolders lovpligtige ansvarsforsikringer, skadelidtes egen forsikring eller øvrige ydelser, der har karakter af virkelig skadeserstatning, finder Justitsministeriet, at Erstatningsnævnet fortsat bør vurdere muligheden for at få kravet dækket herigennem, inden der udbetales erstatning eller godtgørelse. Baggrunden for denne forskel er, at Erstatningsnævnet er i kontakt med skadelidte og derved har en væsentligt lettere adgang til oplysninger om skadelidtes forsikringsforhold mv., ligesom skadelidte må anses for at have en større interesse i at bidrage til sagens oplysning.

I tilfælde af at Erstatningsnævnet efter at have truffet afgørelse om udbetaling af erstatning og godtgørelse bliver bekendt med, at skaden dækkes af skadevolder, forsikringsydelser eller andre lignende ydelser, vil Erstatningsnævnet kunne kræve det udbetalte beløb tilbagebetalt, i det omfang beløbet dækkes af forsikringen, jf. offererstatningslovens § 18, stk. 2.

2.4.3. Den foreslåede ordning

Med lovforslagets § 1, nr. 3, foreslås det at indsætte en ny bestemmelse i § 11 c, hvoraf det følger, at nævnet ikke træffer afgørelse, før straffesagen mod skadevolderen er afgjort ved endelig dom, eller efterforskningen er indstillet. Afgørelsen skal endvidere udsættes med henblik på at konstatere, om skaden dækkes fra anden side, jf. offererstatningslovens § 7. Af det foreslåede stk. 2 fremgår det, at nævnet uanset betingelserne i stk. 1 ikke er opfyldt, kan træffe afgørelse, hvis forholdene taler for det.

Bestemmelsen er efter sin ordlyd en videreførelse af forretningsordenens § 10. Forslaget indebærer imidlertid, at Erstatningsnævnet fremover vil skulle træffe afgørelse uden først at undersøge, om skaden dækkes af skadevolders forsikringsforhold i sager, hvor skadevolder er under 14 år eller er omfattet af straffelovens §§ 16 eller 69. Det forudsættes samtidig, at politiet i forbindelse med vurderingen af mulighederne for regres vil foretage en undersøgelse af skadevolders forsikringsforhold. Erstatningsnævnet forudsættes fortsat at afvente undersøgelsen af skadevolders lovpligtige ansvarsforsikringer, skadelidtes forsikringsforhold mv.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 3, og bemærkningerne hertil.

2.5. Frist for fremsættelse af yderligere krav om erstatning eller godtgørelse

2.5.1. Gældende ret

Efter offererstatningslovens § 13, stk. 1, kan Erstatningsnævnet ikke behandle en ansøgning, der er indgivet over 2 år efter, at lovovertrædelsen er begået, medmindre der fore-

ligger særlige grunde. Det følger imidlertid af stk. 2, at hvis der i sagen er afsagt dom, regnes fristen fra det tidspunkt, hvor dommen er endelig. I sager, hvor politiet har efterforsket sagen, uden at der efterfølgende er rejst straffesag, regnes fristen fra tidspunktet for politiets afgørelse om indstilling af efterforskningen.

Det følger af stk. 3, at nævnet ikke kan behandle en ansøgning, hvis nævnet tidligere har behandlet erstatningskrav fra samme ansøger vedrørende samme lovovertrædelse, og det nye krav fremsættes mere end 2 år efter, at ansøgeren indså eller burde indse eksistensen af dette krav, medmindre der foreligger særlige grunde. Bestemmelsen finder anvendelse i de tilfælde, hvor ansøgeren på et tidligere tidspunkt og inden for 2 år efter lovovertrædelsen, endelig dom eller afsluttet efterforskning, jf. stk. 1 og 2, har søgt om erstatning eller godtgørelse og senere ansøger om yderligere erstatning eller godtgørelse i anledning af den samme lovovertrædelse. Hvis der er indgivet en ansøgning til Erstatningsnævnet i overensstemmelse med fristerne i § 13, stk. 1 og 2, begynder toårsfristen for eventuelle yderligere krav i sagen fra samme ansøger vedrørende samme lovovertrædelse således at løbe på det tidspunkt, hvor ansøgeren indså eller burde indse eksistensen af det nye krav, medmindre der foreligger særlige grunde. Det er dermed uden betydning, hvor lang tid der er gået siden lovovertrædelsen, endelig dom eller indstillet efterforskning. Efter nævnets faste praksis løber toårsfristen i stk. 3 dog tidligst fra det tidspunkt, hvor fristen efter § 13, stk. 1, jf. stk. 2, begynder at løbe, jf. Erstatningsnævnets Årsberetning for 2015.

Hvis en sag er under behandling hos Erstatningsnævnet i mere end 2 år, og ansøgeren – mens sagen verserer hos nævnet, men mere end 2 år efter indgivelse af ansøgningen – fremsætter et yderligere krav om erstatning eller godtgørelse, som ansøgeren indså eller burde have indset eksistensen af på tidspunktet for indgivelse af den første ansøgning, vil det nye krav blive afvist under henvisning til § 13, stk. 3.

Fristen i stk. 3 finder efter Erstatningsnævnets faste praksis endvidere anvendelse i de tilfælde, hvor nævnet anmoder om (yderligere) dokumentation for et fremsat krav. I de tilfælde, hvor der ikke er indsendt (tilstrækkelig) dokumentation for et fremsat krav, og nævnet derfor anmoder ansøgeren herom, skal dokumentationen således indsendes til nævnet inden for 2 år. Hvis ansøgeren ikke inden for fristen indsender den fornødne dokumentation, afviser nævnet at behandle kravet.

Toårsfristen gælder ikke, hvis der foreligger særlige grunde. Der kan efter nævnets praksis f.eks. være grundlag for at dispensere fra toårsfristen, hvis ansøgeren var mindreårig på det tidspunkt, hvor ansøgeren indså eller burde have indset eksistensen af det nye krav. Det kan ligeledes være tilfældet, hvis der f.eks. er tale om en tandskade, som dækkes af sko-

letandplejen, indtil ansøgeren fylder 18 år, og der derfor først herefter søges om erstatning fra Erstatningsnævnet.

Reglerne i stk. 2 og 3 blev indsat ved lov nr. 412 af 9. maj 2011, som bl.a. ændrer i offererstatningsloven, for at afspejle Erstatningsnævnets praksis, hvorefter den toårige frist blev regnet fra endelig dom eller det tidspunkt, hvor efterforskningen blev indstillet, jf. Folketingstidende 2010-11, tillæg A, L 134 som fremsat, side 21.

Lovændringen blev foretaget på baggrund af anbefalinger fremsat i en rapport afgivet af Arbejdsgruppen om en styrket indsats over for ofre for forbrydelser, der blev nedsat af Justitsministeriet i 2009. Ved indførelsen af stk. 2 og 3 overvejede arbejdsgruppen hensigtsmæssigheden af offererstatningslovens forældelsesregler. Arbejdsgruppens udgangspunkt var, at det kunne være mere enkelt og overskueligt, hvis offererstatningslovens forældelsesregler fulgte de almindelige forældelsesregler. Arbejdsgruppen overvejede derfor, hvorvidt det ville forbedre ofrenes retsstilling, hvis man overgik fra offererstatningslovens forældelsesfrist på 2 år til den almindelige forældelsesfrist på 3 år efter forældelsesloven.

Arbejdsgruppen fandt imidlertid, at det var vanskeligt at konkludere, at en sådan ændring entydigt ville forbedre ofrenes retsstilling, da fristerne ikke nødvendigvis løber fra samme tidspunkt. Forældelsesfristen efter forældelsesloven regnes som udgangspunkt fra skadens indtræden, mens forældelsesfristen i offererstatningssager regnes fra endelig dom. I de tilfælde, hvor der er forløbet mere end ét år fra skadens indtræden til endelig dom, vil offererstatningslovens forældelsesregler således som udgangspunkt være mest fordelagtige for offeret. Da arbejdsgruppen dermed ikke havde grundlag for entydigt at konkludere, at det ville være til ofrenes fordel, hvis man overgik til de almindelige forældelsesregler, kunne arbejdsgruppen ikke anbefale det, jf. Folketingstidende 2010-11, tillæg A, L 134 som fremsat, side 21.

Det bemærkes, at de almindelige forældelsesregler ikke finder anvendelse parallelt med offererstatningslovens § 13, jf. Folketingstidende 2006-07, tillæg A, L 165 som fremsat, side 5597, og Højesterets dom af 19. oktober 2017 i sag 298/2016. Det indebærer, at de almindelige forældelsesfrister i forældelseslovens § 3, herunder den absolutte forældelsesfrist, og søgsmålsfristen i forældelseslovens § 21, stk. 2, ikke finder anvendelse i offererstatningssager.

2.5.2. Justitsministeriets overvejelser

Det er Justitsministeriets opfattelse, at formuleringen af offererstatningslovens § 13, stk. 3, og bemærkningerne hertil giver anledning til tvivl om bestemmelsens anvendelsesområde, ligesom der i praksis har været tvivl om, hvorvidt de

almindelige forældelsesfrister finder anvendelse ved siden af de særlige frister i offererstatningsloven.

Samtidig kan det virke uforståeligt for et offer, at vedkommende afskæres fra at fremsætte yderligere krav om erstatning eller godtgørelse, så længe sagen verserer hos Erstatningsnævnet.

Justitsministeriet finder derfor, at der er behov for at nyaffatte bestemmelsen med henblik på at skabe en mere rimelig og klar retsstilling til gavn for ofrene. Ofre bør efter Justitsministeriets opfattelse frit kunne fremsætte deres krav om erstatning og godtgørelse vedrørende samme lovovertrædelse indtil 2 år efter, at nævnet har truffet endelig afgørelse i sagen. Hvis ansøgeren først efter nævnets afgørelse indså eller burde indse eksistensen af det nye krav, bør toårsfristen imidlertid først regnes fra dette tidspunkt. Fristen for at fremsætte yderligere krav vil således tidligst indtræde 2 år efter, at nævnet har truffet endelig afgørelse. Selv om det må forventes, at langt de fleste, der har et erstatnings- og/eller godtgørelseskrav, vil fremsætte det hurtigst muligt, og en sådan udvidelse af fristreglen derfor formentligt kun sjældent vil få en praktisk betydning, finder Justitsministeriet, at det er urimeligt at afskære et offer fra at gøre yderligere krav gældende, når den pågældende har en sag under behandling i nævnet.

Justitsministeriet finder ligeledes, at der bør gælde en toårsfrist i de tilfælde, hvor nævnet anmoder om (yderligere) dokumentation for et fremsat krav. I disse tilfælde skal dokumentationen således indsendes inden for 2 år efter, at nævnet har truffet endelig afgørelse.

En sådan nyaffattelse vil efter Justitsministeriets opfattelse skabe en passende balance mellem på den ene side hensynet til ofrene og på den anden side hensynet til, at der ikke over en lang periode henligger uafsluttede sager hos Erstatningsnævnet.

Det forudsættes, at nævnet fremover i sine afgørelser vil vejlede ansøgeren om, hvilke frister der gælder for fremsættelse af eventuelle yderligere krav om erstatning og godtgørelse vedrørende samme lovovertrædelse. Herudover forudsættes det, at nævnet i sin endelige afgørelse vil gøre ansøgeren opmærksom på de krav, hvor nævnet ikke har tilkendt erstatning eller godtgørelse som følge af manglende dokumentation, og hvor nævnets anmodning om (yderligere) dokumentation ikke er fulgt af ansøgeren. Nævnet bør i disse tilfælde oplyse, at nævnet kan behandle det/de pågældende krav, hvis ansøgeren inden for 2 år efter afgørelsen indsender dokumentation herfor.

2.5.3. Den foreslåede ordning

Med lovforslagets § 1, nr. 4, foreslås det at nyaffatte offererstatningslovens § 13, stk. 3, således at det fastslås, at hvis nævnet har truffet endelig afgørelse om erstatning eller godtgørelse, kan nævnet ikke behandle yderligere krav fra samme ansøger vedrørende den samme lovovertrædelse, hvis det nye krav fremsættes mere end 2 år efter, at nævnet har truffet endelig afgørelse. Hvis ansøgeren først senere indså eller burde indse eksistensen af det nye krav, regnes toårsfristen imidlertid først fra dette tidspunkt. Hvis ansøgeren, efter sagen er afsluttet hos nævnet, fremsætter yderligere krav i sagen, som udspringer af den samme lovovertrædelse, er det afgørende, om kravet er fremsat inden 2 år efter, at nævnet har truffet endelig afgørelse. Hvis ansøgeren først senere indså eller burde indse eksistensen af sit krav, er det afgørende, om kravet er fremsat inden for 2 år efter, at ansøgeren indså eller burde indse eksistensen heraf. Det er dermed uden betydning, hvor lang tid der er gået siden lovovertrædelsen, endelig dom eller afsluttet efterforskning. Det er ligeledes uden betydning, hvor lang tid der er gået siden fremsættelsen af det/de oprindelige krav.

Det fastslås endvidere, at hvis nævnet har anmodet om dokumentation for et fremsat krav, og dokumentation ikke er fremsendt senest 2 år efter nævnets endelige afgørelse, kan nævnet ikke behandle kravet. Toårsfristen kan fraviges, hvis der foreligger særlige grunde.

Ved endelig afgørelse forstås det tidspunkt, hvor Erstatningsnævnet har behandlet og truffet afgørelse om samtlige krav fremsat af ansøgeren vedrørende den samme lovovertrædelse, og hvor der således ikke længere verserer en sag hos nævnet.

Så længe sagen verserer ved Erstatningsnævnet, og der ikke er truffet endelig afgørelse for samtlige fremsatte krav vedrørende samme lovovertrædelse, vil ansøgeren således kunne fremsætte yderligere krav i sagen. Det gælder, uanset hvor lang tid sagen er under behandling. Derudover sikres det med nyaffattelsen, at fristen for fremsættelse af yderligere krav vedrørende samme lovovertrædelse tidligst indtræder 2 år efter nævnets endelige afgørelse.

Fristerne i den foreslåede § 13, stk. 3, kan fraviges, hvis der foreligger særlige grunde. Det foreslås, at nævnets praksis på området videreføres, således at der f.eks. kan være grundlag for at dispensere fra toårsfristen, hvis ansøgeren var mindreårig på det tidspunkt, hvor ansøgeren indså eller burde have indset eksistensen af det nye krav, eller der f.eks. er tale om en tandskade, som dækkes af skoletandplejen, indtil ansøgeren fylder 18 år, og der derfor først herefter søges om erstatning fra Erstatningsnævnet. Der vil – som hidtil – også i andre tilfælde kunne dispenseres fra toårsfristen, hvis næv-

net efter en konkret vurdering finder, at der foreligger særlige grunde.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 4, og bemærkningerne hertil.

2.6. Udtalelse om méngrad og erhvervsevnetab

2.6.1. Gældende ret

Det fremgår af erstatningsansvarslovens § 10, at skadelidte såvel som skadevolder kan indhente en udtalelse om spørgsmålet om fastsættelsen af méngraden og erhvervsevnetabet fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring (AES). Udtalelsen er alene vejledende.

Det følger tilsvarende af § 8, stk. 1, nr. 3, i forretningsordenen, at Erstatningsnævnets sekretariat kan indhente en sådan udtalelse til brug for sekretariatets behandling af en offererstatningssag. I praksis forelægges en sag for AES af Erstatningsnævnets sekretariat, når nævnet på baggrund af sagens lægelige og/eller økonomiske oplysninger finder det sandsynliggjort, at ansøgeren har fået et varigt mén på 5 pct. eller derover og/eller et erhvervsevnetab på 15 pct. eller derover som følge af tilskadekomsten.

2.6.2. Justitsministeriets overvejelser

Der er i analysen peget på, at der er en meget lang gennemløbstid i sager, hvor Erstatningsnævnets sekretariat forelægger spørgsmål om erhvervsevnetab og/eller méngrad for AES. Hovedårsagen til dette er, at sagsbehandlingstiderne i AES er lange, og sagerne ligger derfor længe og venter, inden de kan blive afgjort.

På den baggrund foreslås det i analysen, at Erstatningsnævnets sekretariat indgår en aftale med Patienterstatningen om, at Patienterstatningen fremover kan udarbejde vejledende udtalelser om erhvervsevnetab og méngrad i offererstatningssager.

Analysens forslag forudsætter, at Erstatningsnævnet efter indgåelse af aftale med Patienterstatningen kan vælge at henvise en sag til enten AES eller Patienterstatningen afhængigt af, hvem der kan tilbyde den hurtigste sagsbehandling af den konkrete sag. Det forudsættes endvidere, at Patienterstatningen som en del af aftalen forpligter sig til at prioritere vurderingen af erhvervsevnetab og méngrad i offererstatningssager på linje med tilsvarende vurderinger i patienterstatningssager. Formålet er at forebygge, at offererstatningssager nedprioriteres til fordel for patienterstatningssager.

Det fremgår af analysen, at forslaget effekt på den samlede gennemsnitlige sagsbehandlingstid for alle Erstatningsnævnets sager er begrænset, da der er tale om forholdsvis få sager. I de sager, hvor der indhentes en udtalelse fra AES om méngrad og/eller erhvervsevnetab, er der imidlertid ofte tale om meget alvorlige skader og dermed vidtgående varige følger for den skadelidte, og forslaget vil derfor have væsentlig betydning for de konkrete ofre, der er omfattet af denne gruppe. Det er forventningen, at indhentelse af en udtalelse fra Patienterstatningen i stedet for AES vil medføre en halvering i tidsforbruget for vurdering af méngrad og erhvervsevnetab, idet tidsforbruget for vurderingen af méngrad forventes at kunne reduceres fra 360 til 180 dage, mens tidsforbruget for vurderingen af erhvervsevnetab forventes at kunne reduceres fra 750 til 360 dage.

Vurderingen af, om skadelidtes følger efter en straffelovsovertrædelse bliver varige, kan i de fleste tilfælde først ske efter et år eller mere, og den endelige vurdering af de varige følgers omfang, særligt i forhold til et tab af erhvervsevne, kan tage adskillige år. Netop af den grund er det efter Justitsministeriets opfattelse helt uacceptabelt, at ofre for en forbrydelse, der har haft så alvorlige konsekvenser, at offeret får varige skader, derudover skal vente i op til flere år på at få udbetalt erstatning og godtgørelse. Offeret har særligt i disse sager behov for en hurtig afklaring, så personen kan komme videre med sit liv.

Justitsministeriet finder derfor, at analysens forslag bør gennemføres, således at Erstatningsnævnets sekretariat får mulighed for at indhente vejledende udtalelser om erhvervsevnetab og/eller méngrad hos andre end AES, hvis dette kan føre til en hurtigere afgørelse for borgeren.

Justitsministeriet finder imidlertid ikke, at forslaget bør begrænses til Patienterstatningen og AES. Hvis der er en anden aktør, der kan udarbejde en udtalelse om erhvervsevnetab og/eller méngrad af samme kvalitet og kan tilbyde en kortere sagsbehandlingstid til gavn for ofrene, bør der efter Justitsministeriets opfattelse ikke være noget til hinder for, at Erstatningsnævnet indgår en aftale herom med denne aktør. Det bør imidlertid alene ske efter nærmere undersøgelser og aftale, idet det er forudsat som en del af aftalen med Patienterstatningen, at Patienterstatningen forpligter sig til at prioritere offererstatningssager på lige fod med patienterstatningssager. Erstatningsnævnet bør således sikre sig, at der er en tilsvarende prioritering af sagen hos en anden aktør.

Det bemærkes, at der ikke med lovforslaget foretages ændringer i erstatningsansvarslovens § 10. Offeret vil således fortsat have mulighed for selv at indhente en udtalelse om spørgsmålet om fastsættelsen af méngraden og erhvervsevnetabet fra AES. I tilfælde af, at offeret efter erstatningsansvarslovens § 10 indhenter en udtalelse fra AES, og Erstatningsnævnet indhenter en udtalelse fra f.eks. Patienterstatningen, og vurderingerne i de to udtalelser adskiller sig fra

hinanden, må nævnet vurdere, hvilken udtalelse der skal lægges til grund i den konkrete sag. Det bemærkes i den forbindelse, at udtalelserne alene er vejledende.

2.6.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås i lovforslagets § 1, nr. 5, at der indsættes en ny bestemmelse i offererstatningslovens § 14, stk. 2, om, at Erstatningsnævnet kan indhente en udtalelse om spørgsmålet om fastsættelsen af méngraden og erhvervsevnetabet. Med lovforslaget er muligheden for indhentelse af en udtalelse ikke begrænset til Patienterstatningen eller AES. Det betyder, at nævnet efter nærmere aftale vil kunne indhente udtalelsen fra andre aktører, der vurderes at kunne levere udtalelsen hurtigere.

Der henvises i øvrigt til lovforslaget § 1, nr. 5, og bemærkningerne hertil.

2.7. Indførelse af adgang til indkomst

2.7.1. Gældende ret

I forbindelse med behandlingen af ansøgninger om erstatning og godtgørelse efter offererstatningsloven skal Erstatningsnævnet bl.a. tage stilling til, om der skal ydes erstatning for tabt arbejdsfortjeneste og erhvervsevnetab og i givet fald, hvor meget der skal ydes i erstatning.

I medfør af erstatningsansvarslovens § 2, stk. 1, ydes erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, indtil skadelidte kan begynde at arbejde igen. Der ydes erstatning for hele den indtægt, som skadelidte kan dokumentere at ville have haft i den periode, hvor skadelidte som følge af skaden er uarbejdsdygtig, jf. side 26 og 97-98 i betænkning nr. 976/1983 om udmåling af erstatning ved personskaade og tab af forsørger.

Hvis en personskaade har medført varig nedsættelse af skadelidtes evne til at skaffe sig indtægt ved arbejde, har skadelidte krav på erstatning for tab af erhvervsevne, jf. erstatningsansvarslovens § 5, stk. 1. Skadelidtes erhvervsevnetab udregnes i procent, jf. erstatningsansvarslovens § 5, stk. 2. Erstatningen fastsættes til et kapitalbeløb, der udgør skadelidtes årsløn ganget med erhvervsevnetabsprocenten og herefter ganget med 10. Som årsløn regnes som udgangspunkt skadelidtes samlede erhvervsindtægt i det år, der går forud for datoen for skadens indtræden, jf. erstatningsansvarslovens § 7, stk. 1.

For at Erstatningsnævnet kan tage stilling til, hvor meget der skal tilkendes i erstatning for tabt arbejdsfortjeneste og/eller erhvervsevnetab, skal nævnet således bl.a. indhente oplysninger om ansøgerens faktiske indkomst i den periode, der

søges om erstatning for (tabt arbejdsfortjeneste) og for dokumenteret indkomst i tidligere år (erhvervsevnetab). I dag indhentes disse oplysninger hos ansøgeren selv med hjemmel i offererstatningslovens § 14.

Offererstatningslovens § 14, stk. 1, regulerer nævnets adgang til at indhente oplysninger, der er nødvendige for sagens oplysning, herunder sygehusjournaler eller udskrifter heraf. Som anført i pkt. 2.1.1 er det nævnets sekretariat, der indhenter oplysningerne til brug for sagen, jf. forretningsordenens § 8, stk. 1.

Indkomstregisteret er et fælles offentligt register med oplysninger om borgernes indkomstforhold og arbejdsomfang. Registeret administreres af Skatteforvaltningen. Indkomstregisteret blev indført med lov nr. 403 af 8. maj 2006 om et indkomstregister (indkomstregisterloven). I bemærkningerne til lovforslaget anføres om baggrunden for at oprette registeret bl.a., at det ofte er forbundet med administrativt besvær for både myndigheder, borgere og virksomheder at få tilvejebragt de nødvendige oplysninger om borgernes indkomst. Samme oplysninger gives ofte til flere forskellige myndigheder. Formålet med indkomstregisteret er derfor at skabe grundlag for regelforenklinger og at effektivisere administrationen.

Det fremgår af indkomstregisterlovens § 7, at kommunale og statslige myndigheder, arbejdsløshedskasser og andre kan få terminaladgang til indkomstregisteret i det omfang, de pågældende i henhold til anden lovgivning kan få en sådan adgang. I overensstemmelse hermed anføres det i bemærkningerne til indkomstregisterloven, at spørgsmålet om terminaladgang for offentlige myndigheder mv. til registeret skal reguleres gennem udtrykkelige bestemmelser i den relevante særlovgivning. Terminaladgang forudsætter endvidere, at der indgås en aftale med den dataansvarlige (Skatteforvaltningen) om adgangen til registeret.

I bemærkningerne til et følgelovforslag (lov nr. 404 af 8. maj 2006 om ændring af forskellige love) til lov nr. 403 af 8. maj 2006 om et indkomstregister anføres det, at der ikke i forbindelse med terminaladgangen var tilsigtet nogen fravigelse af den dagældende persondatalovs regler. De relevante myndigheder vil derfor alene få adgang til oplysninger i indkomstregisteret i det omfang, det efter en konkret vurdering er nødvendigt og sagligt. Det anføres i den forbindelse, at adgangen teknisk kan begrænses til oplysninger, som det er nødvendigt for myndighederne mv. at få adgang til.

Det fremhæves endvidere i bemærkningerne til indkomstregisterloven, at indsamling af data skal ske til udtrykkeligt angivne og saglige formål, og senere behandling må ikke være uforenelig med disse formål, jf. den dagældende persondatalovs § 5, stk. 2. Etableringen af terminaladgang til indkomstregisteret vil således forudsætte, at en sådan ad-

gang ikke er uforenelig med formålene med adgangen til indkomstregisteret.

Reglerne om behandling af personoplysninger findes i dag i henholdsvis Europa-Parlamentets og Rådets forordning 2016/676/EU af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (generel forordning om databeskyttelse) (databeskyttelsesforordningen) og i lov nr. 502 af 23. maj 2018 om supplerende bestemmelser til forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (databeskyttelsesloven). Efter artikel 5, stk. 1, litra b, i forordningen skal de oplysninger, som behandles, indsamles til udtrykkeligt angivne og legitime formål og må ikke viderebehandles på en måde, der er uforenelig med disse formål, jf. nedenfor om betingelserne for behandling af personoplysninger.

Det skal aftales med Skatteforvaltningen som dataansvarlig myndighed for indkomstregistreret, hvilke oplysninger de enkelte myndigheder mv. må modtage. Indgåelsen af aftalerne vil ske under iagttagelse af reglerne i databeskyttelsesloven og databeskyttelsesforordningen.

Som dataansvarlig for indkomstregistreret skal Skatteforvaltningen sikre sig, at Skatteforvaltningen har hjemmel i databeskyttelsesloven og databeskyttelsesforordningen til at videregive oplysningerne til den enkelte myndighed i form af en terminaladgang. Som dataansvarlig for indsamlingen af oplysninger skal den enkelte myndighed, der ønsker terminaladgang til indkomstregistreret, sikre sig, at myndigheden har hjemmel i databeskyttelsesloven og databeskyttelsesforordningen til at indsamle oplysningerne.

Det anføres endvidere i bemærkningerne til lovforslaget om et indkomstregister, at told- og skatteforvaltningen (nu Skatteforvaltningen) skal indgå aftale med de enkelte myndigheder om omfanget af dataleverancer, herunder om hvilke data og hvilken type af adgang myndigheden ønsker.

Forvaltningsmyndigheders adgang til at indhente oplysninger og videregive oplysninger til en anden forvaltningsmyndighed er bl.a. reguleret af bestemmelserne i forvaltningslovens §§ 28-32. Forvaltningslovens § 28 regulerer spørgsmålet om, i hvilke tilfælde en forvaltningsmyndighed må videregive personoplysninger og andre oplysninger af fortrolig karakter til en anden forvaltningsmyndighed.

For så vidt angår manuel videregivelse af personoplysninger til en anden forvaltningsmyndighed, henviser forvaltningslovens § 28, stk. 1, 1. pkt., til reglerne i §§ 6-8, § 10 og § 11, stk. 1, i databeskyttelsesloven samt artikel 5, stk. 1, litra a-c, artikel 6, artikel 7, stk. 3, 1. og 2. pkt., artikel 9 og 10 og

artikel 77, stk. 1, i databeskyttelsesforordningen. Henvisningen indebærer, at videregivelse af personoplysninger mellem forvaltningsmyndigheder i Danmark er reguleret af de anførte bestemmelser i henholdsvis loven og forordningen. I forvaltningslovens § 28, stk. 1, 2. pkt., henvises til, at databeskyttelsesloven og databeskyttelsesforordningen gælder i sin helhed ved behandling af personoplysninger, der helt eller delvis foretages ved hjælp af automatisk databehandling, medmindre videregivelsen er reguleret af lov om retshåndhævende myndigheders behandling af personoplysninger (retshåndhævelsesloven).

Elektronisk såvel som manuel videregivelse af personoplysninger til en anden forvaltningsmyndighed er således reguleret af databeskyttelsesloven og databeskyttelsesforordningen samt i visse tilfælde retshåndhævelsesloven.

Det følger af forvaltningslovens § 29, stk. 1, at i sager, der rejses ved ansøgning, må oplysninger om ansøgerens rent private forhold ikke indhentes fra andre dele af forvaltningen eller fra en anden forvaltningsmyndighed. Bestemmelsen gælder dog bl.a. ikke, hvis andet følger af lov eller bestemmelser fastsat i henhold til lov, jf. § 29, stk. 2, nr. 2.

Efter databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, kan behandling, herunder videregivelse, af ikke-følsomme personoplysninger finde sted, hvis mindst en af betingelserne i databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra a-f, er opfyldt. Reglen i artikel 6 omfatter både adgangen til at behandle fortrolige og ikke-fortrolige personoplysninger.

Ifølge artikel 6, stk. 1, litra e, kan personoplysninger bl.a. behandles (herunder indsamles og videregives), hvis behandlingen er nødvendig af hensyn til udførelse af en opgave i samfundets interesse, eller som henhører under offentlig myndighedsudøvelse, som den dataansvarlige har fået pålagt.

Af forordningens artikel 6, stk. 2, fremgår det, at medlemsstaterne kan opretholde eller indføre mere specifikke bestemmelser for at tilpasse anvendelsen af forordningens bestemmelser om behandling med henblik på overholdelse af stk. 1, litra c og e, ved at fastsætte mere specifikke krav til behandling og andre foranstaltninger for at sikre lovlig og rimelig behandling, herunder for andre specifikke databehandlingssituationer som omhandlet i forordningens kapitel IX (artikel 85-91).

Det følger af databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 3, der fastsætter nærmere betingelser for at anvende artikel 6, stk. 2, at grundlaget for behandling i henhold til stk. 1, litra c og e, skal fremgå af EU-retten eller af medlemsstaternes nationale ret, som den dataansvarlige er underlagt.

Databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 3, skal ses i forlængelse af artikel 6, stk. 2. Artikel 6, stk. 3, er således en uddybning af, hvordan de bestemmelser, som indføres efter artikel 6, stk. 2, hvorefter medlemsstaterne kan opretholde eller indføre specifikke regler, nærmere vil skulle udformes.

Efter databeskyttelsesforordningen er det således muligt at opretholde og indføre mere specifikke bestemmelser for at tilpasse anvendelsen i forbindelse med artikel 6, stk. 1, litra c og e, vedrørende behandling på baggrund af en retlig forpligtelse eller i samfundets interesse.

Der er i databeskyttelsesforordningens artikel 5 fastsat en række grundlæggende principper for behandling af personoplysninger. Det følger heraf bl.a., at personoplysninger skal behandles lovligt, rimeligt og på en gennemsigtig måde i forhold til den registrerede, samt at personoplysninger skal indsamles til udtrykkeligt angivne og legitime formål og ikke må viderebehandles på en måde, der er uforenelig med disse formål, jf. stk. 1, litra a og b. Endvidere skal personoplysninger være tilstrækkelige, relevante og begrænset til, hvad der er nødvendigt i forhold til de formål, hvortil de behandles, jf. litra c.

Oplysninger om en persons private indkomst- og formueforhold vil som udgangspunkt være oplysninger af almindelig fortrolig karakter omfattet af artikel 6, jf. bemærkningerne til § 2, Folketingstidende 2017-18, tillæg A, L 68 som fremsat, side 170.

Hvis det til brug for Erstatningsnævnets sekretariats behandling af en ansøgning om erstatning eller godtgørelse efter offererstatningsloven er nødvendigt at indhente oplysninger fra en anden myndighed om en persons indkomstforhold, vil den pågældende myndighed i overensstemmelse med databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e, være berettiget til at videregive oplysningerne til sekretariatet. Samtidig vil Erstatningsnævnets sekretariats indsamling af oplysninger om en persons indkomstforhold fra en anden myndighed være i overensstemmelse med databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e, idet oplysningerne er nødvendige for sekretariatets behandling af ansøgningen.

Det følger endvidere af forvaltningslovens § 31, stk. 1, at i det omfang en forvaltningsmyndighed er berettiget til at videregive en oplysning, skal myndigheden på begæring af en anden forvaltningsmyndighed videregive oplysningen, hvis den er af betydning for myndighedens virksomhed eller for en afgørelse, som myndigheden skal træffe. Den, der virker inden for den offentlige forvaltning, må ikke i den forbindelse skaffe sig fortrolige oplysninger, som ikke er af betydning for udførelsen af den pågældendes opgaver, jf. forvaltningslovens § 32.

2.7.2. Justitsministeriets overvejelser

I analysen fremhæves det, at Erstatningsnævnet i sager, hvor der søges om tabt arbejdsfortjeneste og erhvervsevnetab, skal indhente oplysninger om ansøgerens faktiske indkomst i perioden, der søges om erstatning for. Informationen er ofte ikke vedlagt ansøgningen og skal dermed efterfølgende indhentes fra ansøgeren, hvilket forlænger sagsbehandlingstiden. Det foreslås derfor i analysen, at Erstatningsnævnet får adgang til selv at trække disse oplysninger direkte i indkomstregisteret (eIndkomst). Justitsministeriet kan tilslutte sig de synspunkter, der er fremsat i analysen.

Henset til, at nævnets sager er ansøgningssager, og at statslige myndigheders adgang til indkomstregisteret kræver udtrykkelig lovhjemmel i den relevante særlovgivning, finder Justitsministeriet, at der i offererstatningsloven bør etableres den nødvendige hjemmel for Erstatningsnævnet til at indhente relevante oplysninger fra indkomstregisteret.

2.7.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås med lovforslagets § 1, nr. 6, at indsætte en ny bestemmelse i offererstatningslovens § 14 a, hvorefter Erstatningsnævnet kan få terminaladgang til de nødvendige oplysninger i indkomstregistret til brug for behandlingen af ansøgninger om erstatning og godtgørelse.

For så vidt angår den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 14 a er det Justitsministeriets vurdering, at denne bestemmelse kan fastsættes inden for rammerne af forordningens artikel 6.

I de tilfælde, hvor der søges om erstatning for tabt arbejdsfortjeneste og/eller erhvervsevnetab, vil ansøgerens indkomstoplysninger være nødvendige for, at Erstatningsnævnet kan træffe afgørelse i sagen. Erstatningsnævnets sekretariats adgang til at indhente oplysninger i indkomstregisteret til brug for behandlingen af en ansøgning om erstatning og/eller godtgørelse må herefter anses for at ske i overensstemmelse med databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e. Det er imidlertid en forudsætning, at oplysninger om en ansøgers indkomstforhold er nødvendige til brug for vurderingen af ansøgningen, og at der ikke indhentes flere oplysninger end nødvendigt, jf. også forvaltningslovens § 32 og databeskyttelsesforordningens artikel 5, stk. 1, litra c.

Skatteforvaltningens videregivning af oplysninger i indkomstregisteret til Erstatningsnævnets sekretariat må desuden anses for at ske i overensstemmelse med databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e, idet oplysningerne videregives som et nødvendigt led i myndighedsudøvelsen. Det bemærkes i den forbindelse, at Skatteforvaltningens overholdelse af artikel 5, stk. 1, litra c, hvorefter der ikke må

videregives flere oplysninger end nødvendigt, bl.a. sikres ved, at der indgås en aftale med Erstatningsnævnet om adgang til indkomstregistreret. Aftalen skal sikre, at Erstatningsnævnet alene gives adgang til de personoplysninger, som er nødvendige til brug for Erstatningsnævnets vurdering af ansøgningen.

Det bemærkes i øvrigt, at det af databeskyttelsesforordningens artikel 14, stk. 1, fremgår, at den dataansvarlige, hvis personoplysninger ikke er indsamlet hos den registrerede, giver den registrerede de oplysninger, der følger af bestemmelsens litra a-f.

Den foreslåede bestemmelse i offererstatningslovens § 14 a, hvorefter Erstatningsnævnet kan få terminaladgang til de nødvendige oplysninger i indkomstregistret til brug for behandlingen af ansøgninger om erstatning og godtgørelse, vil således betyde, at Erstatningsnævnet i forbindelse med indsamlingen af ansøgerens indkomstoplysninger i terminalregistreret skal iagttage reglerne om oplysningspligt, når personoplysninger ikke er indsamlet hos den registrerede, jf. artikel 14.

Der henvises i øvrigt til lovforslaget § 1, nr. 6, og bemærkningerne hertil.

3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Lovforslaget vil medføre udgifter for Civilstyrelsen til etablering af digital løsning til ansøgning om erstatning og godtgørelse samt til etablering af terminaladgang til indkomstregisteret. Udgifterne hertil afholdes inden for Civilstyrelsens eksisterende ramme.

Lovforslaget vil endvidere medføre merudgifter på op til ca. 1,9 mio. kr. årligt til erstatning og godtgørelse som følge af, at der sker hurtig tilkendelse af krav med en værdi på indtil 3.500 kr.

De øvrige dele af lovforslaget forventes ikke at medføre merudgifter af betydning.

Det er forventningen, at udmøntningen af den foreslåede bemyndigelse til at indføre en digital ansøgningsløsning vil medføre, at ansøgninger om erstatning og godtgørelse i langt højere grad end i dag vil indeholde de nødvendige oplysninger. Løsningen forventes dermed at lette administrationen hos Civilstyrelsen og gøre sagsbehandlingen mere effektiv.

Heroverfor står, at Civilstyrelsen vil skulle stille en digital løsning til rådighed fra det tidspunkt, hvor den foreslåede

bemyndigelse til at fastsætte regler om obligatorisk brug af digital selvbetjening udnyttes.

Forslaget forventes derfor at medføre visse implementeringskonsekvenser for Civilstyrelsen.

Ved de foreslåede ændringer om indførelse af adgang til eIndkomst sikres det, at Erstatningsnævnet får en hurtig og effektiv adgang til de nødvendige oplysninger. Ændringerne indebærer herved en mindre administrativ lettelse for Erstatningsnævnets sekretariat.

Endelig vurderes det, at forslaget følger de syv principper for digitaliseringsklar lovgivning, idet det bemærkes, at lovforslaget er udarbejdet så enkelt og klart som muligt, samt at der med lovforslaget indføres en digital ansøgningsløsning.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

Lovforslaget vurderes ikke at have økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget vil have positive administrative konsekvenser for borgerne, idet lovforslaget vil medvirke til at nedbringe sagsbehandlingstiden i Erstatningsnævnet.

Lovforslaget vil herudover have begrænsede negative administrative konsekvenser for borgerne, der skal anvende den digitale sagsportal. Omvendt vil løsningen samtidig i et vist omfang give borgeren mulighed for at følge sagens forløb.

6. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

8. Hørte myndigheder og organisationer mv.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 21. december 2018 til den 25. januar 2019 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

3F, Aalborg Universitet (Juridisk Institut), Aarhus Universitet (Juridisk Institut), Aarhus Universitetshospital (Center

for Voldtægts ofre), Advokatrådet, Advokatsamfundet, BUPL, Børnerådet, Børnesagens Fællesråd, Børns Vilkår, Copenhagen Business School (Juridisk Institut), Danmarks Lærereforening, Danner, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Kvindesamfund, Dansk Socialrådgiverforening, Dansk Sygeplejeråd, Danske Advokater, Danske Regioner, Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, Det Kriminalpræventive Råd, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Erstatningsnævnet, Fagbevægelsens Hovedorganisation, FOA – Fag og Arbejde, Foreningen af Offentlige Anklagere, Grønlands Selvstyre via Rigsombudsmanden i Grønland, Hjælp Voldsofre, Institut for Menneskerettigheder, Joan-Søstre, Justitia, KL,

Kvinderådet, Københavns Universitet (Det Juridiske Fakultet), Landsforeningen (KRIM), Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Landsforeningen for Voldsramte Kvinder, Landsforeningen SIND, Landsorganisationen af Kvindekrisecentre (LOKK), Landsorganisationen mod seksuelle overgreb, Mødrehjælpen, Offerrådgivningen i Danmark, Patienterstatningen, Politiforbundet, Red Barnet, Retspolitisk Forening, Rigsadvokaten, Rigshospitalet (Center for Seksuelle Overgreb), Rigshospitalet (Center for Voldtægts ofre), Rigspolitiet, samtlige byretter, Socialpædagogernes Landsforbund, Syddansk Universitet (Juridisk Institut), Sø- og Handelsretten, Vestre Landsret og Østre Landsret.

9. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Lovforslaget vil medføre udgifter til etablering af en digital ansøgningsløsning og til etablering af terminaladgang til indkomstregisteret. Udgifterne hertil afholdes inden for Civilstyrelsens eksisterende ramme. Lovforslaget vil endvidere medføre merudgifter på op til ca. 1,9 mio. kr. årligt til erstatning og godtgørelse som følge af, at der sker hurtig tilkendelse af krav med en værdi på indtil 3.500 kr.
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Forslaget om en digital selvbetjeningsløsning forventes at medføre visse implementeringskonsekvenser for Civilstyrelsen, når hjemlen udnyttes.
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Lovforslaget vil have positive administrative konsekvenser for borgerne, idet lovforslaget vil medvirke til at nedbringe sagsbehandlingstiden i Erstatningsnævnet.	Lovforslaget får begrænsede negative administrative konsekvenser for borgerne, der skal anvende den digitale sagsportal.
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Ingen EU-retlige aspekter	
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering/Overimplementering af EU-retlige minimumsforpligtelser	JA	NEJ X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Efter lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser (offererstatningsloven) yder staten erstatning og godtgørelse for personskade, der forvoldes ved overtrædelse af bl.a. straffeloven, jf. lovens § 1. I visse tilfælde ydes også erstatning for tingsskade, jf. § 1, stk. 2, og § 3.

Det følger af offererstatningslovens § 9, stk. 1, at justitsministeren kan fastsætte regler om, at krav under et bestemt beløb ikke erstattes. Denne hjemmel er ikke udnyttet.

Med henblik på at nedbringe sagsbehandlingstiderne til gavn for ofrene foreslås det at indsætte en bestemmelse i offererstatningslovens § 9, stk. 2, om, at der ydes erstatning og godtgørelse for krav indtil 3.500 kr., hvis kravet er omfattet af lovens § 1 og kravet er fremsat rettidigt efter lovens § 13, medmindre det er åbenbart, at lovens øvrige betingelser ikke er opfyldt. Beløbet reguleres efter reglerne i § 15 i lov om erstatningsansvar. Erstatning og godtgørelse efter 1. pkt. er betinget af, at skadelidte fremsætter sit samlede krav vedrørende samme lovovertrædelse, i det omfang skadelidte er bekendt med kravets eksistens på tidspunktet for indgivelse af ansøgningen.

Forslaget indebærer, at der i sager med krav på indtil 3.500 kr. ikke vil skulle indhentes dokumentation for kravets størrelse, ligesom der ikke stilles krav om opfyldelse af lovens øvrige betingelser for at få erstatning og godtgørelse, herunder at forbrydelsen er anmeldt inden 72 timer, og at der skal være nedlagt påstand om erstatning i forbindelse med en eventuel straffesag, jf. offererstatningslovens § 10, stk. 1.

Sagsbehandlingen skal således fastslå, at ansøger har lidt en personskade forvoldt ved overtrædelse af straffeloven eller lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning, jf. offererstatningslovens § 1, stk. 1. Det er endvidere en forudsætning, at kravet fremsættes senest 2 år efter lovovertrædelsen, medmindre der foreligger særlige grunde, jf. lovens § 13, stk. 1. Hvis der er afsagt dom i sagen, regnes toårsfristen fra endelig dom. Hvis politiet har efterforsket sagen, uden at der efterfølgende er rejst straffesag, regnes toårsfristen fra politiets afgørelse om indstilling af efterforskningen, jf. stk. 2.

Hvis samme ansøger senere fremsætter yderligere krav for den samme lovovertrædelse, og det samlede beløb herefter overstiger 3.500 kr., vil den nye ansøgning skulle behandles efter lovens almindelige regler. Yderligere krav skal ligeledes fremsættes inden for fristerne fastsat i lovens § 13.

Der skal imidlertid ikke tilkendes erstatning og godtgørelse, hvis det er åbenbart, at lovens øvrige betingelser ikke er opfyldt. Det kan eksempelvis være tilfældet, hvis det af sagen fremgår, at skadelidte har udvist egen skyld i en sådan grad, at vedkommende ikke ville være berettiget til erstatning og/eller godtgørelse efter de almindelige regler.

Det foreslås endvidere, at beløbet på 3.500 kr. reguleres i overensstemmelse med reglerne i erstatningsansvarslovens § 15. Det indebærer, at beløbet reguleres årligt pr. 1. januar med 2,0 pct. tillagt tilpasningsprocenten for det pågældende finansår, jf. lov om en satsreguleringsprocent. Det herefter fremkomne beløb afrundes til nærmeste med 500 delelige kronebeløb. Reguleringen sker på grundlag af de på reguleringstidspunktet gældende beløb før afrunding.

Endelig foreslås det, at erstatning og godtgørelse efter 1. pkt. er betinget af, at skadelidte fremsætter sit samlede krav vedrørende samme lovovertrædelse, i det omfang skadelidte er bekendt med kravets eksistens på tidspunktet for indgivelse af ansøgningen. Det indebærer, at skadelidte ikke har mulighed for at dele sit krav op og fremsætte flere krav under beløbsgrænsen for derved hurtigt at kunne få tilkendt erstatning og/eller godtgørelse for krav, der ikke opfylder lovens almindelige betingelser. Betingelsen gælder imidlertid alene for krav, som skadelidte er bekendt med på tidspunktet for indgivelse af ansøgningen. Krav, som skadelidte først senere bliver bekendt med, fordi skaden først viser sig på et senere tidspunkt, skal således fremsættes i overensstemmelse med fristerne i § 13, stk. 3. I det omfang skadelidte senere fremsætter krav, som skulle have været fremsat tidligere, skal nævnet foretage en fuld prøvelse af hele kravet, herunder af det allerede udbetalte krav. Hvis det i den forbindelse viser sig, at skadelidte ikke havde krav på den allerede udbetalte erstatning og/eller godtgørelse, kan der kræves tilbagebetaling efter reglerne i lovens § 18, stk. 1. Har den skadelidte derimod krav på yderligere erstatning og/eller godtgørelse, udbetaler nævnet differencen.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 2

Efter § 5 i bekendtgørelse nr. 824 af 26. juni 2013 om forretningsordenen for Erstatningsnævnet (forretningsordenen) skal en ansøgning om erstatning indgives skriftligt enten ved udfyldelse af nævnets ansøgningsskema eller ved udarbejdelse af anden tilsvarende erstatningsansøgning med de oplysninger, som er nævnt i skemaet. Ansøgningen skal indleveres til politiet i den politikreds, hvor anmeldelsen af lovovertrædelsen har fundet sted, hvorefter politiet videresender ansøgningen til Erstatningsnævnet med politiets relevante akter, herunder politirapporter, lægelige oplysninger, tiltalefrafald,

påtaleopgivelse og lignende samt eventuel erstatningsopgørelse, jf. § 6, stk. 1, i forretningsordenen.

Det foreslås, at der i offererstatningslovens § 10 a indsættes en bemyndigelse for justitsministeren til at fastsætte regler om, at ansøgning om erstatning og godtgørelse skal indgives ved anvendelse af den digitale løsning, som Civilstyrelsen stiller til rådighed (digital selvbetjening).

Det forudsættes, at justitsministeren med hjemmel i den foreslåede bemyndigelse vil fastsætte nærmere regler om, at indgivelse af ansøgning om erstatning og godtgørelse skal ske ved anvendelse af den digitale løsning, som Civilstyrelsen anviser. Det forudsættes endvidere, at der i medfør af den foreslåede bemyndigelse eksempelvis vil blive fastsat nærmere regler om, at ansøgninger, som ikke indgives ved digital selvbetjening, afvises af Erstatningsnævnet, og regler om, hvornår Erstatningsnævnet kan dispensere fra kravet om anvendelse af digital selvbetjening. Reglerne om dispensation forudsættes navnlig at ville skulle tage højde for de situationer, hvor en person som følge af særlige forhold, f.eks. et fysisk eller psykisk handicap eller manglende it-kompetencer, ikke kan eller ikke må forventes at kunne anvende en digital selvbetjeningsløsning. Erstatningsnævnet vil skulle foretage en konkret vurdering af, om der foreligger sådanne særlige forhold i hvert enkelt tilfælde, hvor en person anmoder om dispensation.

Det forudsættes derudover, at der vil skulle fastsættes regler om, at Erstatningsnævnet også i andre ekstraordinære situationer vil kunne undlade at afvise en ansøgning om erstatning og godtgørelse, der ikke er indgivet ved digital selvbetjening, hvis det ud fra en samlet vurdering findes at være mest hensigtsmæssigt.

For så vidt angår personer, som vil blive undtaget fra kravet om anvendelse af digital selvbetjening, finder de gældende regler i forretningsordenens §§ 5 og 6 anvendelse. Det indebærer, at en ansøgning om erstatning og godtgørelse skal indgives skriftligt til politiet i den politikreds, hvor anmeldelsen af lovovertrædelsen har fundet sted.

Det vides på nuværende tidspunkt ikke, hvornår en digital løsning vil være klar til ibrugtagning. Af samme grund vides det derfor heller ikke, hvornår der bliver behov for at udnytte den foreslåede hjemmel til administrativt at fastsætte nærmere regler for brugen af den digitale selvbetjening.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 3

Efter § 10, stk. 1, i forretningsordenen, træffer Erstatningsnævnet ikke afgørelse, før straffesagen mod skadevolderen er afgjort ved endelig dom, eller efterforskningen er indstillet. Afgørelsen udsættes endvidere med henblik på at konstatere, om skaden dækkes fra anden side, jf. lovens § 7, stk. 1. Uanset at betingelserne i forretningsordenens § 10, stk. 1, ikke er opfyldt, kan nævnet træffe afgørelse, hvis forholdene taler for det, jf. forretningsordenens § 10, stk. 2.

Efter offererstatningslovens § 7, stk. 1, ydes der ikke erstatning, i det omfang skaden godtgøres af skadevolderen eller dækkes af forsikringsydelser eller andre ydelser, der har karakter af virkelig skadeserstatning.

Hvis skaden er forvoldt forsætligt, dækker forsikringen som udgangspunkt ikke, jf. forsikringsaftalelovens § 18, stk. 1. Forsikringsdækningen bortfalder imidlertid ikke i de tilfælde, hvor skadevolder er under 14 år eller på grund af sinds sygdom, åndssvaghed, forbigående sindsforvirring eller lignende tilstand har manglet evnen til at handle fornuftsmæssigt, jf. forsikringsaftalelovens § 19, stk. 1. Det gælder ligeledes, når den skadevoldende handling foretages for at afværge skade på person eller ejendom under sådanne omstændigheder, at handlingen må anses som forsvarlig, jf. stk. 2.

Efter Erstatningsnævnets praksis træffes der kun i sjældne tilfælde afgørelse, selv om straffesagen mod skadevolderen ikke er afgjort ved endelig dom, eller efterforskningen er indstillet, og det endnu ikke er fastlagt, om skaden dækkes fra anden side.

Med lovforslagets § 1, nr. 3, foreslås det at indsætte en ny bestemmelse i offererstatningslovens § 11 c, hvoraf det af det foreslåede *stk. 1* følger, at nævnet ikke træffer afgørelse, før straffesagen mod skadevolderen er afgjort ved endelig dom, eller efterforskningen er indstillet. Afgørelsen udsættes endvidere med henblik på at konstatere, om skaden dækkes fra anden side, jf. offererstatningslovens § 7. Det foreslås i *stk. 2*, at nævnet uanset betingelserne i stk. 1 ikke er opfyldt, kan træffe afgørelse, hvis forholdene taler for det.

Bestemmelsen er efter sin ordlyd en videreførelse af forretningsordenens § 10.

Med forslaget forudsættes det, at Erstatningsnævnets praksis videreføres, således at nævnet træffer afgørelse, selv om straffesagen endnu ikke er afgjort ved endelig dom i sager, hvor gerningsmanden ikke kan findes, og der er tale om en meget alvorlig lovovertrædelse, typisk drab, hvor der af hensyn til de efterladte kan være et særligt behov for at tage stil-

ling til erstatningskrav som for eksempel begravelsesudgifter.

Det forudsættes imidlertid med forslaget, at Erstatningsnævnets praksis udvides, således at nævnet fremover i videre omfang vil anvende muligheden for at træffe afgørelse om erstatning og godtgørelse, selv om straffesagen mod skadevolderen ikke er afgjort ved endelig dom, når hensynet til offeret taler herfor. Det kan eksempelvis være tilfældet i sager, hvor lovovertrædelsen er begået af flere gerningsmænd, og hvor straffesagen mod en eller flere af gerningsmændene er endeligt afgjort, men hvor sagen mod en eller flere af gerningsmændene endnu ikke er afgjort. Der kan endvidere være tale om tilfælde, hvor gerningsmanden er dømt i 1. instans og alene har anket udmålingen af straffen, således at skyldsspørgsmålet er endeligt afgjort.

Erstatningsnævnet skal således foretage en konkret afvejning af, om der i det konkrete tilfælde af hensyn til offeret er grundlag for ikke at afvente den endelige dom eller indstilling af efterforskningen. Der kan i den forbindelse f.eks. lægges vægt på forbrydelsens karakter, ansøgerens alder, at ansøgeren er økonomisk trængt mv. Hvis skadelidte ved dommen tilkendes et højere beløb, end det nævnet har udbetalt, bør nævnet efterfølgende udbetale differencen. Hvis nævnet tilkender skadelidte et højere beløb end det, der tilkendes skadelidte ved en efterfølgende dom, kan nævnet kun kræve tilbagebetaling, i det omfang betingelserne i offererstatningslovens § 18 er opfyldt.

Med forslaget forudsættes Erstatningsnævnet endvidere fremover at træffe afgørelse uden først at undersøge, om skaden dækkes af skadevolders forsikringsforhold i sager, hvor skadevolderen er under 14 år eller er omfattet af straffelovens §§ 16 eller 69. Det forudsættes samtidig, at politiet i forbindelse med vurderingen af mulighederne for regres vil foretage en undersøgelse af skadevolders forsikringsforhold. Erstatningsnævnet forudsættes fortsat at afvente undersøgelsen af skadevolders lovpligtige ansvarsforsikringer, skadelidtes egne forsikringsforhold mv.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3 og 2.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 4

Efter offererstatningslovens § 13, stk. 1, kan Erstatningsnævnet ikke behandle en ansøgning, der er indgivet over 2 år efter, at lovovertrædelsen er begået, medmindre der foreligger særlige grunde. Det følger imidlertid af stk. 2, at hvis der i sagen er afsagt dom, regnes fristen fra det tidspunkt, hvor dommen er endelig. Hvis politiet har efterforsket sagen, uden at der efterfølgende er rejst straffesag, regnes fristen fra tidspunktet for politiets afgørelse om indstilling af efterforskningen.

Det følger af stk. 3, at nævnet ikke kan behandle en ansøgning, hvis nævnet tidligere har behandlet erstatningskrav fra samme ansøger vedrørende samme lovovertrædelse, og det nye krav fremsættes mere end 2 år efter, at ansøgeren indså eller burde indse eksistensen af dette krav, medmindre der foreligger særlige grunde. Hvis der er indgivet en ansøgning til Erstatningsnævnet i overensstemmelse med fristerne i § 13, stk. 1 og 2, begynder toårsfristen for eventuelle yderligere krav i sagen fra samme ansøger vedrørende samme lovovertrædelse således at løbe på det tidspunkt, hvor ansøgeren indså eller burde indse eksistensen af det nye krav, medmindre der foreligger særlige grunde.

Med lovforslagets § 1, nr. 4, foreslås det at nyaffatte offererstatningslovens § 13, stk. 3, således at det fremgår, at hvis nævnet har truffet endelig afgørelse om erstatning eller godtgørelse, kan nævnet ikke behandle yderligere krav fra samme ansøger vedrørende samme lovovertrædelse, hvis det nye krav fremsættes mere end 2 år efter, at nævnet har truffet endelig afgørelse. Hvis ansøgeren først senere indså eller burde indse eksistensen af dette krav, regnes fristen i 1. pkt. fra dette tidspunkt. Hvis nævnet har anmodet om dokumentation for et fremsat krav, og dokumentation ikke er fremsendt senest 2 år efter nævnets endelige afgørelse, kan nævnet ikke behandle kravet. 1.-3. pkt. kan fraviges, hvis der foreligger særlige grunde.

Fristen i 1. pkt. regnes fra det tidspunkt, hvor nævnet har truffet endelig afgørelse om erstatning eller godtgørelse, og sagen dermed er afsluttet ved Erstatningsnævnet. Ved endelig afgørelse forstås det tidspunkt, hvor Erstatningsnævnet har behandlet og truffet afgørelse om samtlige krav fremsat af ansøgeren vedrørende den samme lovovertrædelse, og hvor der således ikke verserer en sag hos nævnet.

Hvis ansøgeren, efter sagen er afsluttet hos nævnet, fremsætter yderligere krav i sagen, som udspringer af den samme lovovertrædelse, kan nævnet således alene behandle kravet, hvis det fremsættes inden for 2 år efter, at nævnet har truffet endelig afgørelse. Hvis ansøgeren først senere indså eller burde indse eksistensen af kravet, er det afgørende dog, om kravet er fremsat inden for 2 år efter, at ansøgeren indså eller burde indse eksistensen heraf. Fristen for at fremsætte yderligere krav vil således tidligst være 2 år efter nævnets endelige afgørelse.

En ansøger vil dermed ikke fremover være afskåret fra at fremsætte yderligere krav i sagen, så længe sagen verserer ved Erstatningsnævnet, og der ikke er truffet endelig afgørelse for samtlige fremsatte krav. Det gælder, uanset hvor lang tid sagen er under behandling.

Toårsfristen finder endvidere anvendelse i de tilfælde, hvor nævnet anmoder om (yderligere) dokumentation for et fremsat krav. I disse tilfælde skal dokumentationen således ind-

sendes inden for 2 år efter, at nævnet har truffet endelig afgørelse. I modsat fald træffer nævnet afgørelse på det foreliggende grundlag.

Det forudsættes, at nævnet i sin endelige afgørelse vil vejlede ansøgeren om, hvilke frister der gælder for fremsættelse af eventuelle yderligere krav om erstatning og godtgørelse vedrørende samme lovovertrædelse. Det forudsættes endvidere, at nævnet i sin endelige afgørelse vil gøre ansøgeren opmærksom på de krav, hvor nævnet ikke har tilkendt erstatning eller godtgørelse som følge af manglende dokumentation, og hvor nævnets anmodning om (yderligere) dokumentation ikke er imødekommet af ansøgeren. Nævnet forudsættes i disse tilfælde at oplyse ansøgeren om, at nævnet kan behandle det/de pågældende krav, hvis ansøgeren inden for 2 år efter afgørelsen indsender dokumentation herfor.

Toårsfristen kan fraviges, hvis der foreligger særlige grunde. Det gælder både i forhold til fremsættelse af yderligere krav og indsendelse af dokumentation for et fremsat krav. Der kan i overensstemmelse med nævnets gældende praksis være grundlag for at dispensere fra toårsfristen, hvis ansøgeren var mindreårig på det tidspunkt, hvor ansøgeren indså eller burde have indset eksistensen af det nye krav. Det kan ligeledes være tilfældet, hvis der f.eks. er tale om en tandskade, som dækkes af skoletandplejen indtil ansøgeren fylder 18 år, og der derfor først herefter søges om erstatning fra Erstatningsnævnet. Der kan herudover – som hidtil – også i andre tilfælde dispenseres fra toårsfristen, hvis nævnet efter en konkret vurdering finder, at der foreligger særlige grunde.

De almindelige forældelsesregler vil fortsat ikke finde anvendelse parallelt med offererstatningslovens § 13. Det indebærer, at de almindelige forældelsesfrister i forældelseslovens § 3, herunder den absolutte forældelsesfrist, og søgsmålsfristen i forældelseslovens § 21, stk. 2, ikke finder anvendelse i offererstatningssager.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.5 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 5

Det følger af erstatningsansvarslovens § 10, at skadelidte såvel som skadevolder kan indhente en udtalelse om spørgsmålet om fastsættelsen af méngraden og erhvervsevnetabet fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring (AES). Udtalelsen er alene vejledende.

Det følger tilsvarende af § 8 i forretningsordenen, at Erstatningsnævnets sekretariat kan indhente en sådan udtalelse til brug for sekretariatets behandling af en offererstatningssag.

Det foreslås i lovforslagets § 1, nr. 5, at der indsættes en ny bestemmelse i offererstatningslovens § 14, stk. 2, om, at Erstatningsnævnet kan indhente udtalelse om spørgsmålet om fastsættelsen af méngraden og erhvervsevnetabet. Forslaget indebærer, at nævnet får mulighed for at indhente udtalelsen fra den aktør, hvor det vurderes mest hensigtsmæssigt, herunder fordi den pågældende vurderes at kunne levere udtalelsen hurtigst.

Der ændres ikke med lovforslaget i erstatningsansvarslovens § 10. Det indebærer, at offeret fortsat vil kunne indhente en udtalelse om spørgsmålet om fastsættelsen af méngraden og erhvervsevnetabet fra AES. I tilfælde af, at offeret indhenter en sådan udtalelse fra AES, og Erstatningsnævnet indhenter en udtalelse fra en anden aktør, og vurderingerne i de to udtalelser adskiller sig fra hinanden, må nævnet vurdere, hvilken udtalelse der skal lægges til grund i den konkrete sag. Det bemærkes i den forbindelse, at udtalelserne alene er vejledende.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.6 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 6

Efter erstatningsansvarslovens § 2, stk. 1, ydes erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, indtil skadelidte kan begynde at arbejde igen. Der ydes erstatning for hele den indtægt, som skadelidte kan dokumentere at ville have haft i den periode, hvor skadelidte som følge af skaden er uarbejdsdygtig. Hvis en personskade har medført varig nedsættelse af skadelidtes evne til at skaffe sig indtægt ved arbejde, ydes der erstatning for tab af erhvervsevne, jf. erstatningsansvarslovens § 5, stk. 1. Skadelidtes erhvervsevnetab udregnes i procent, hvor der tages udgangspunkt i skadelidtes årsløn, jf. erstatningsansvarslovens § 5, stk. 2.

Hvis der søges om erstatning for tabt arbejdsfortjeneste og/eller erhvervsevnetab, skal Erstatningsnævnet til brug for sagens behandling bl.a. indhente oplysninger om ansøgerens faktiske indkomst i den periode, der søges om erstatning for (tabt arbejdsfortjeneste) og for dokumenteret indkomst i tidligere år (erhvervsevnetab).

Offererstatningslovens § 14, stk. 1, regulerer nævnets adgang til at indhente oplysninger til brug for sagens behandling. Oplysninger om ansøgerens indkomstforhold indhentes i dag fra ansøgeren selv.

Det foreslås med lovforslagets § 1, nr. 6, at der indsættes en ny bestemmelse i offererstatningslovens § 14 a, som giver hjemmel til, at Erstatningsnævnet kan få terminaladgang til de oplysninger i indkomstregistreret, der er nødvendige til brug for behandlingen af ansøgninger i medfør af loven.

Nævnet vil med en sådan terminaladgang til de oplysninger i indkomstregisteret, der er nødvendige for at kunne udmåle erstatning for tabt arbejdsfortjeneste og/eller erhvervsevnetab, umiddelbart kunne tilvejebringe de relevante oplysninger hurtigt uden at skulle henvende sig til ansøgeren selv. Det er i den forbindelse en forudsætning, at ansøgeren har fremsat kravet om erstatning for tabt arbejdsfortjeneste og/eller erhvervsevnetab over for nævnet.

En adgang til indkomstregisteret for Erstatningsnævnet vil således effektivisere sagsgangen i de typer af offererstatningssager, der kræver oplysninger om indkomstforhold.

Det skal i den forbindelse bemærkes, at Erstatningsnævnet med en sådan terminaladgang til indkomstregisteret ikke vil være berettiget til at få adgang til andre eller flere oplysninger, end hvad de allerede i dag kan behandle i overensstemmelse med databeskyttelseslovens og databeskyttelsesforordningens almindelige videregivelsesregler, jf. pkt. 2.7.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Den foreslåede hjemmel skal udmøntes ved en aftale mellem på den ene side Skatteforvaltningen og på den anden side Erstatningsnævnet. Ved denne aftale om adgangen til registeret skal det bl.a. nærmere fastlægges, hvilke oplysninger nævnet skal have adgang til, og hvilken type adgang der skal være tale om (f.eks. webservice eller online adgang). Denne aftale skal indgås under iagttagelse af reglerne i databeskyttelsesloven og databeskyttelsesforordningen, og Erstatningsnævnet vil kun være berettiget til at få adgang til oplysninger i indkomstregisteret i det omfang, det efter en konkret vurdering er nødvendigt og sagligt.

Til § 2

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. maj 2019. Det indebærer, at loven finder anvendelse på afgørelser, der træffes efter den 1. maj 2019, uanset hvornår ansøgningen er indgivet.

Til § 3

Den foreslåede bestemmelse vedrører lovens territoriale gyldighed. Det foreslås, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland, men at loven ved kongelig anordning helt eller delvis kan sættes i kraft for Grønland med de ændringer, som de grønlandske forhold tilsiger.

Færøerne har pr. 1. marts 2010 overtaget lovgivningskompetencen på det strafferetlige område, som også omfatter offererstatningsloven. Lovforslaget skal derfor ikke gælde for Færøerne.

For Grønland gælder lov nr. 277 af 26. maj 1976 om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser, som er sat i kraft for Grønland ved kgl. anordning nr. 472 af 25. september 1984 med senere ændringer. Det foreslås derfor, at lovforslaget ved kongelig anordning helt eller delvist skal kunne sættes i kraft for Grønland med de ændringer, som de grønlandske forhold tilsiger.

Bilag 1

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser, jf. lovbekendtgørelse nr. 1209 af 18. november 2014, som ændret ved § 14 i lov nr. 285 af 29. marts 2017 og § 4 i lov nr. 140 af 28. februar 2018, foretages følgende ændringer:

§ 9. ---
Stk. 2. ---

1. I § 9 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. Der ydes erstatning og godtgørelse for krav indtil 3.500 kr., hvis forholdet er omfattet af § 1, og kravet er fremsat rettidigt, jf. § 13, medmindre det er åbenbart, at lovens øvrige betingelser ikke er opfyldt. Beløbet reguleres efter reglerne i § 15 i lov om erstatningsansvar. Erstatning og godtgørelse efter 1. pkt. er betinget af, at skadelidte fremsætter sit samlede krav vedrørende samme lovovertrædelse, i det omfang skadelidte er bekendt med kravets eksistens på tidspunktet for indgivelse af ansøgningen.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

§ 10. ---
Stk. 2-4. ---

2. Efter § 10 indsættes:

»§ 10 a. Justitsministeren kan fastsætte regler om, at ansøgning om erstatning og godtgørelse skal indgives ved anvendelse af den digitale løsning, som Civilstyrelsen stiller til rådighed (digital selvbetjening).«

§ 11 b. ---

3. Efter § 11 b indsættes:

»§ 11 c. Nævnet træffer ikke afgørelse, før straffesagen mod skadevolder er afgjort ved endelig dom, eller efterforskningen er indstillet. Afgørelsen udsættes endvidere med henblik på at konstatere, om skaden dækkes fra anden side, jf. § 7, stk. 1.

Stk. 2. Uanset betingelserne i stk. 1 ikke er opfyldt, kan nævnet træffe afgørelse, hvis forholdene taler for det.«

§ 13. ---
Stk. 2. ---

Stk. 3. Nævnet kan ikke behandle en ansøgning, hvis nævnet tidligere har behandlet erstatningskrav fra samme ansøger vedrørende samme lovovertrædelse og det nye krav fremsættes, mere end 2 år efter at ansøgeren indså eller burde indse eksistensen af dette krav, medmindre der foreligger særlige grunde.

4. § 13, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Hvis nævnet har truffet endelig afgørelse om erstatning eller godtgørelse, kan nævnet ikke behandle yderligere krav fra samme ansøger vedrørende samme lovovertrædelse, hvis det nye krav fremsættes mere end 2 år efter, at nævnet har truffet endelig afgørelse. Hvis ansøgeren først senere indså eller burde indse eksistensen af det nye krav, regnes fristen i 1. pkt. fra dette tidspunkt. Hvis nævnet har anmodet om dokumentation for et fremsat krav, og dokumentation ikke er fremsendt senest 2 år efter nævnets endelige afgørelse, kan nævnet ikke behandle kravet. 1.-3. pkt. kan fraviges, hvis der foreligger særlige grunde.«

§ 14. ---

Stk. 2-3. ---

5. I § 14 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»*Stk. 2.* Nævnet kan indhente en udtalelse om spørgsmålet om fastsættelsen af méngraden og erhvervsevnetabet.«

Stk. 2 og 3 bliver herefter stk. 3 og 4.

6. Efter § 14 indsættes:

»§ 14 a. Nævnet kan få terminaladgang til de oplysninger i indkomstregisteret, der er nødvendige til brug for behandlingen af ansøgninger i medfør af denne lov.«